

### Šiame numery

Norvegiskai apie Lietuvą.  
 „Tavo iščių vaisius...“ ir  
 Rainer Maria Rilke.  
 Juozo Yludio eilėraščiai.  
 Jis regėjo ateitį.  
 Rainer Maria Rilke's eilėraščiai.  
 Lietuvių katalikų mokslo akademijos  
 X suvažiavimas Detroite.  
 James Ensor paroda Chicagoje.  
 1976 metų Frankfurto knygų mugė.  
 Lietuvių ir latvių muzikos akistata.

## „TAVO IŠČIŲ VAISIUS...“ IR RAINER MARIA RILKE

VYT. BAGDANAČIUS

Mes retai atkreipiame dėmesį i tai, kad apie Jėzaus fizinį gyvenimą mes turime daugiau informacijų, negu apie kurio kito didelio žmogaus. Mes žinome ne tik jo gimimo aplinkybes, bet ir jo pradėjimo aplinkybes jo motinos iščiose. Kai angelas apreiškė Marijai, kad ji pradės iš Šv. Dvasios, kaip skaitome Luko evangelijoje, nuo to laiko Dievo Sūnaus gyvenimas prasidėjo žmogiškose sąlygose.

Šiandien nebūtų populiariau apie tai kalbėt, nes žmogaus pradėjimui motinos iščiose kreipiama vis mažiau dėmesio. Nėgana to, i šį reikalą dažnai žiūrima kaip i nepageidaujamą reiškinį motinos kūne. Stengiamasi jį nu-prasminti, sukliudyti jam vystytis ir net prasidėjusį vystymąsi nutraukti. Nėra ko įrodinėti, kad tai yra nuotaikos, priešingos ne tik žmogaus sampratai, bet ir Ka-lėdų misterijos prasmei bei die-viškam žmonijos gelbėjimo pla-nui. Dievas tapo žmogumi ne kaip galinga asmenybė, nužen-giantis iš mums neprieinamų aukštumų, ne kaip paslaptingas pasakos kūdikis, randamas kur nors miške ar ištraukiamas iš vandens, bet kaip paprastas tik-ras žmogus, pradėtas motinos iš-čiose.

Kai kas vengia apie tai kalbėti, kliudomas didelio drovumo. Tačiau klausimas, ar tas drovu-mas yra pateisinamas. Juk tai yra mūsų gyvenimo būtis, kuri yra taip pat vertinga, kaip ir visas mūsų gyvenimas. Įsismaginimas kai kurių pamaldžių žmonių kal-bėti apie žmogaus pradėjimo nuodėmę nuveda mus per toli nuo žmogaus pradėjimo verty-bės. Nuo seno kai kurie dvasini-gi žmonės buvo linkę gimtąją nuodėmę suplakti su Adomo ir Ievos lytiniu santykiu. Tačiau taip manantiems Tomas Akvinietis užkirto labai stipriai, sakyda-mas, kad jei tas santykis buvo nuodėmė, tai ta nuodėmė buvo labai reikalinga. Biofizinis žmo-gaus gyvenimas nėra nieko nuodė-mingo. Nuodėmė jam prisime-ta, kai žmogus iškreipia šio san-tykio prasmę, perskeldamas jį i smaguravimą ir pareigą; smagu-riavimą pasiliekanč, o uždavinį atmetant.

### Poeto Rilke's sukaktis

Kai mūsų dėmesys nukrypsta i žmogaus gyvenimo pradžias mo-tinos iščiose, labai vertas dėme-sio šiuo atžvilgiu yra poetas Rei-ner Maria Rilke. Jis yra atkrei-pęs daug dėmesio žmogui, esan-čiam motinos iščiose. Tai gali kai kam atrodyti staigmena, nes Ril-ke yra žinomas kaip labai dva-singos žmogaus sampratos atsto-vas, nuolat kalbąs apie angela, kuriuo jis domisi ir kurio bijo. Jis taip pat mėgsta kalbėti apie moters meilę ir jauno žmogaus mirtį, kaip vertybes. Tačiau ša-lia to, jis daugiau negu bet kas savo rinkinyje „Duino elegijos“ atkreipia dėmesio i žmogų, tebe-santį motinos iščiose.

Rilke gimė Prahose 1875 m. ir šeimos buvo lenkiškas atsidedi-



Antanas Tamosaitis

Tyllają naktį

## Man taip džiugu, man taip šviesu

Juozas Yludis

IR SUGRĮŠI ŽIEDAIS...

Kai jauni sakalai  
 suplautos erdvėje,  
 širdis vėl pagyvos  
 kaip kadais.

Kaip kadais  
 iš miglų ir šešėlių  
 prasišvers spalvomis —  
 ne svečiom, o savom  
 tavo meilė.

Ir sugrįši i mano pasaulį,  
 ir sugrįši žiedais...  
 Saulė kils, nusileis  
 kaip kadais.

VEL TIESIAME BURES

Tave regiu, tavęs ilgios  
 erdvės gelmė, žvaigždžių taksos,  
 buity visoj.

Atrodo, dulkę už esu,  
 o taip džiugu, o taip šviesu  
 tavoj globoj.

Tave randu, tave jaučiu,  
 lyg saulę veidu švytinčiu  
 savoj tautoj.  
 Kalbi švelniai, ženklais tyliais,  
 vilties ir bandymų kelias  
 vedi savin.

Viliuos tavim, giliai tikiu,  
 aukos kaitoj rankas kėliu,  
 širdim lenkiuos.  
 Negrįžo niekas atgalios  
 be tavo meilės ir taikos —  
 negrįstu aš.

Man taip džiugu, man taip šviesu,  
 lyg žvaigždės telktusi kartu  
 vienon šeimon.  
 O, Viešpatie, nejaugi mes  
 vėl tiesiame bures  
 savon šalin?

karinei ar administracinei veik-lai. Tačiau jis pasidarė klajojan-čiu poetu, kurio namai buvo vi-sa Europa nuo Petrapilio iki Pa-ryžiaus. Didžio poeto kelią Ril-ke pradėjo 1900 metais su savo trijų dalių poezijos rinkiniu „Stundenbuch“, kuris yra savo-

tiškas jausminis ir poetinis bre-ivijorius. 1911 metais pradėjo ra-šyti, kaip jis pats sako, savo pa-grindinį gyvenimo kūrinių, gyven-damas Duino pilyje prie Adrijos jūros. Ten jis parašė tik tris ele-trijų dalių poezijos rinkiniu

baigdamas jas Šveicarijoje 1921 m. Šiose elegijose poetas stengsi-giliausiu būdu išsakyti žmogaus būtį. Net trijose iš šių elegijų jis kalba apie žmogaus būtį mo-tinos iščiose.

Rilke mirė 1926 m. gruodžio 29 d. Taigi šiuo metu kaip tik

yra jo 50 metų mirties sukaktu-vės.

### Žmogus iščiose

Trečiojoje elegijoje Rilke kreipi-asi i motiną, kurios iščiose yra pradėtos akys. Toms naujoms akims motina atstovauja drau-giškam pasauliui, gindama jį nuo nedraugiško. Motina savo lieknų liemeniu uostoja šiai bū-tybei nedraugišką pasaulį ir sau-goja jį nuo ateinančio chaoso. Tą tamsų kambarį motina šiai būtybei padarė nekenksmingu, savo širdimi suteikdama jam žmogiškos erdvės pobūdį. Šiame tamsiame kambarį ji pastatė nak-ties žiburį, šviečiantį draugišku-mu. Tačiau iš anapus spintos ne-ramus likimas artinasi i jį, už-dangos raukšles lengvai pastum-damas i šalį. (25-41 eil.)

Prie prasidedančio žmogaus paslapties Rilke grįžta ir Ketr-vitos elegijos pabaigoje. Ši paba-iga yra laikoma viena sunkiausiai suprantamų elegijų vietų.

Pirmiausia poetas klausia, ar kas įstengtų aptarti, kas yra kū-dikis. Kas galėtų rankiniu mastu išmatuoti tuos solius, kurių atstumai yra kaip tarp žvaigždy-nų. Tačiau čia pat jis kūdikiui prijungia mirtį, kuri yra kaip pil-ka, kietai užaugusi duona, ar kaip obuolio branduolys apvalio-je kūdikio burnoje... Žmogžū-džius nesunku pastebėti, ir štai, mirtis, visuotinė mirtis, net prieš gyvenimui prasidedant, labai lengvai įsijungia, būdama nep-ikta bet ir neaprašoma. (76-85 eil.)

Taigi matome, kad Rilke kū-dikio būtį aptaria tokiais toliais, kurie panašūs i atstumus tarp žvaigždynų. Tačiau, nepaisant to, kūdikio jau yra įsikasta mir-tis, taigi ji jam yra labai arti, net prieš gimstant. Apskritai, apie žmogaus gyvenimo pradžias Rilke turi labai sudėtingą sąvo-ką. Žmoniškumas jam yra kaip pirminis, neperžengiamas, miš-kas, kurio dugno niekaip negali pasiekti, nes čia yra sukritę klodai ant klodų. Taip jis yra rašęs 1915 m. savo laiške kuni-gaikštytei Marijai.

### Gyvulus nėra išėjęs iš iščių

Iščių sąvoka visuotinius mata-vimus įgyja Aštuntoje elegijoje. Norint ją suprasti, reikia paste-bėti, kad Rilke's supratimu, gy-vuliui visa gamta yra iščios. Gy-vulus iš iščių nėra išėjęs. Kai tuo tarpu žmogus yra išėjęs iš iščių i pasaulį, kuris jam nėra savas. Palyginus su pirmąja tėvyne (t.y. iščiomis) antroji žmogaus tėvyne (t.y. pasaulis) jam yra dviprasmiška ir vėjuota (50-51 eil.). Todėl Rilke sušunka: „O, mažųjų būtybių palaima, tu, ku-ris visada pasilieka iščiose, ku-ris jas nešioja. Koks laimingas yra uodas, kuris tebeskraido vi-duryje net savo vedybų dieną. Nes iščios yra viskas“. Tokiam pat saugume gyvena paukščiai. Šalia to, iščių sąvoka Rilkei pri-lygsta belaiskiškumo sąvokai. Kas gyvena iščiose neturi laiko slink-ties sąmonės, Jis yra tarsi figū-ra ant atkasto eruskiškos vazos dangčio. Tas, kuriam prišieina

(Nukelta i 3 psl.)

# LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJOS X SUVAŽIAVIMAS

ALFONSAAS NAKAS

(Tęsiny iš praėjusio šėštad.)

Labai būtų tikėję Lietuvos kaimo stilius Dainavai, Kultūros Zidiniui New Yorke, Lietuvos namams Clevelande. Apgailestina, kad Chicagoje-Marquette Parko bažnyčios durys, sukurtos pagal šv. Kazimiero koplyčios Vilniaus katėdroj duris, su Lietuvos herbais, statytojų ir aukotojų aukomis įstatytos (jos dabar kainuotų mažiau 50,000 dolerių), kurios paskirtų administratorių išimtos ir įdėtos paprastos, skardinės. Net 100 aukotojų pikty prašymų buvo nepaisyta.

Kad dabar Amerikos architektūros darbus apsprendžiančios institucijos daugiau vertina lietuvišką savitą architektūros charakterį, negu internacionalinius —komercinius darbus, rodo ir anksčiau minėti pavyzdžiai. Dar minėtinas prieš keletą dienų atsitikimas Los Angeles mieste. Dr. Brinkis savo stotamam medicinos pastatui (Medical Building'ui) buvo jau išgavęs leidimą. Būtų buvę statoma šiuolaikiniai komerciniai stiliai, bet tuo hepatenkintas dr. Brinkis kreipėsi į arch. Mulokus, kad įterptų ką nors lietuviško. Arch. Mulokas pasiūlė padaryti ką nors Kuršių nerijos stiliumi, prisiminimui pirmojo Amerikoje gydytojo Kuršiaus, kurį lenkai savinasi, Kurševskiui vadindami. Kaip medinė konstrukcija nedegamų pastatų rajone, pirmųjų egzaminatorių projektas buvo atmetas, bet iš naujo minėtas aspiracijos specialiai —suskaitame apklausišėjime, komisijos projektas buvo labai šiltai įvertintas kaip "American Heritage" ir nartarta jis priimti be mažtauso pakeitimo, tik paprašyta įvesti priešgaisrines priemones.

Medicinos sektija vadovavo dr. Juozas Sungaila. Ir ši sektija trijų paskaitų. Pirmasis paskaitininkas — prof. dr. Anatolijus C. Matulis. Tema — "ŽMOGAUS KALBA — NAUJOS PAŽIŪROS MODERNIJOJE PSICHIATRIJOJE". Dr. Matulis kalbėjo apie šiozofrenikų gydymą kalbos terapija. Tai jo paties revoliucinis metodas. Jis tokio gydymo bandymus atliko vienoje amerikiečių ligoninėje, naudodamas ligoniams nepažįstamą vokiečių kalbą. Rezultatai buvę geri, daug vilties teikė ateičiai. Dr. Matulit kalbėti bāgigus, diskusijos buvo vienos gyvūtaus visame suvažiavime. Jo metodu domėjosi prelatai, psichologai ir paprastai suvažiavimo svečiai. Galia, šios paskaitos tik pačią pabaigą ir dalį diskusijų tēgirdėjau. Po paskaitos mano planuotas su dr. Matulit interview nepavyko, nes, tik pradėjus kalbėtis, jis turėjo skubėti į aerodromą. Ką apie jo paskaitą parašiau, tai ne jo paties, o vieno klausytojo paspasakota.

"MEDICINA OKUPUOTOJE LIETUVOJE" — antroji medicinos sekcijos paskaita, skaityta dr. Vaclovo Šaulio. Ilga, pilna skalių — statistikų ir kitokios medžiagos paskaita gan gerai nušvietė okupuotos tėvynės gyventojų medicininio aptarnavimo būklę. Sveikatos tarnyboje dirbama didelės armijos, net arti 70.000 žmonių (1973 metų duomenys). Juos kontroliuoja Sveikatos apsaugos ministerija, didžiulė biurokratinė organizacija. Gydytojų paruošimas prasidėda 18-19 metų amžiumi. J medicinos fakultetai stovant, reikalingi egzaminai rusų kalbos, literatūros, matematikos, fizikos, chemijos ir vienos svetimos kalbos. Anksčiau dar reikėdavo ir proletarinės kilmės įrodymo. Gydytojų paruošimas trunka šešerius metus, dantistų ir farmakologų — trumpiau. 60—70 proc. med. personalo — moterys. Nepaisant propagandos, sveikatos apsauga bloga. Fabrikuose nesirūpinama profilaktine apsauga, tad dažni sužeidimai, epidemijos, kurios sunkiai sukontroliuojamos.

Trečia ir paskutinė paskaita — prof. dr. Kazio Almino "VETERINARINĖS MEDICINOS REIKSMĖ LIETUVOS ŽEMES ŪKIUI." Pateikiu dr. K. Almino paskaitos sanraukėlę.

Be veterinarinės medicinos pagalbos mūsų krašto ūkis būtų turėjęs milžiniškus nuostolius dėl epizootinių ligų paplitimo. O išgalejęs joms, būtų buvęs neįmanomas gyvulinių produktų eksportas. Ogi nepriklausomybės laikais didžiąją dalį eksporto ir sudarė gyvulininkystės ūkio produktai. Nepriklausomybės pradžioje, 1918 metais buvo tik 22 vet. gydytojai, o jos pabaigoje — 178. Ir šitas mažas vet. gydytojų skaičius sugebėjo ne tik vesti kovą su gyvulių užkrečiamomis ligomis, bet ir prižiūrėti gyvulinės kilmės maisto sanitarijė apsaugą. Taipgi gaminosi apsauginius skiepus ne tik gyvuliams, bet ir žmonėms nuo tifo, paratifio, difterito ir stabo ligų.

Veterinarijos akademija buvo įsteigta 1936 m. moderniuose valstybiniuose Veterinarijos Bakteriologijos instituto rūmuose. O 1938 m. jau buvo pastatyti modernūs Anatomijos instituto rūmai ir Veterinarijos klinikos. Jos buvo vienos iš moderniausių Vidurio ir Rytų Europoje. Tokiomis tebe laikomos ir šiandien, po 40 metų. Veterinarijos akademija paruošė aukštos kvalifikacijos vet. gydytojus, kurie sugeba ir šiame krašte verstis savo profesija, veiklą išplėsdami iki to, kad sando net kelis amerikiečius vet. gydytojus nuosavose klinikose (pvz. Chicagoje ir jos apylinkėse iškūrė akademijos auklėtiniai).

Karo metu prie Veterinarijos akademijos įsteigta gyvulininkystės tyrimų stotis, kurios veikla dabar jau išplėsta net 5,000 ha. dydžio ūkyje. Pati Veterinarijos akademija po karo 1944 metais pradėjo darbą su nedideliu skaičiumi krašte likusių dėstytojų ir 44 studentais. Darbas jiems buvo nelengvas dėl didesnės dalies personalo pasitraukimo į Vakarūs. Tas mokymo ir tyrimo darbas yra tęsiamas ir dabar pasišventusių mūsų tautiečių.



Dr. K. Alminas LKMA X suvažiavime skaito paskaitą "Veterinarijos medicinos reiksmė Lietuvos žemės ūkiui". Kairėje sėdi Medicinos sekcijos vadovas dr. J. Sungaila. Nuotr. J. Urbano



LKMA suvažiavimo užbaigiamajam posėdy akad. pirmininkas kun. prof. A. Liutinas kalba suvažiavimui. Prezidiume: kun. K. Pugevičius, prel. V. Balčiūnas, Vlko pirm. dr. J. K. Valiūnas, vyak. V. Brizgys ir dr. K. Ambrozaitis. Nuotr. J. Urbano



Dr. J. Girnius, LKMA X suvažiavime vadovavęs Filosofijos sekcijai ir skaitęs paskaitą prof. A. Sallo ir prof. J. Brazaalečio pagerbimo akademijoje "Prof. Juozas Brazaitis — mokslininkas". Nuotr. J. Urbano

tautos ir krašto ūkiui labai. Vet. gydytojų ruošimas yra pagausintas, nes nusavinus ūkininkų gyvulius atsirado reikalas didesnio kiekio specialistų jų priežiūrai. Dėl to prireikė ruošti ne vien vet. gydytojus, bet ir zootechnikus. Iki 1970 m. buvo išleista 1438 vet. gydytojai ir 1265 zootechnikai.

Abi šeštadienio paralelės paskaitų sekcijos turėjo baigtis 5 val., o baigėsi artėjant šeštai. Tai buvo i-tėmpčiausias paskaitininkų rungtynės su laiku, visur vėluojant, o paskaitininkams baigus, nebelykant laiko diskusijoms.

KONCERTU - BALIUMI buvo užbaigta šeštadienio programa. I didžiąją kultūros centro salę susirinko per 300 puosniai apsidrėžusių žmonių. Dabar suvažiavė moksl-

ninkai išsikirstė tarp detroitiečių prie apvalių, baltai dengtų stalų. Vidos Kazlauskaitės akompanuojama, koncertinė programą atliko žikagiskė dainininkė ir aktorė Elena Blandytė. Pradėjo M.K. Čiurlionio ir kitų lietuvių kompozitorių įdomiomis, retai girdimomis dainomis. Pirmosios dalies gale išsiai išdeklamavo — išsakė Krėvės "Užkeikta merga". Antroje dalyje vėl dainavo beveik visas lietuvių kurtas dainas ir tik porą svetimųjų. Šiame nusitęsusiame rašiny, neturėdamas vietos koncerto įvertinimui, tepasakyčiau, kad Elena Blandytė ir jos pasirinkta labai jaunutė akompaniatorė pateikė daugiau negu tikėtasi. Puikus repertuaras, nepaprastai impresyvus jo atlikimas!

Po koncerto, po geros vakarienės, akademikai dar ilgai, šiltai bendravo su Detroito, Windsoro ir iš kelių kitų aplinkinių didmiesčių suvažiavusiai tautiečiais.

Sekmadienis, lapkričio 28

Paskutinė suvažiavimo diena prasidėjo pusę vienuolikos koncelebruotomis Mištomis Dievo. Apaivaizdos šventovėje, Pamaldų centre —vyskupas Vincentas Brizgys, o aplink jį gal tuzinas prelatų, monsinjorų, pasauliečių ir vienuolių kunigų, šventovė perpildyta sėdinčiais ir stovinčiais. Tai pamaldos už religinę ir tautinę laisvę Lietuvoj. Vyskupų pamokslas moksliškas, laip ir visos paskutinių trijų dienų paskaitos. Tik jis neskelbia jokių naujų tezių, o primindamas anatomiją, astronomiją ir kitus

mokslius, lygiagrečiai primena ir žmogaus menkystę prieš kosmosą bei jo Kūrėją. Dramatiškiausiai nuskaumbėjo vyskupo labai kukliai ištarū žodžiai pranešimo forma: telegrama ir laišku iš Airijos jį informavė, kad šiandien, lapkričio 28, yra Airija meldžiasi už Lietuvą ir Amerikos lietuvius kviečia prie jų jungtis.

Po pamaldų, gal po valandos pertraukos, prasidėjo baigiamasis pienuo posėdis, užtrukęs geras dvi valandas. Taip ilgai todėl, kad prieš suvažiavimo uždarymo iškilmes, dar buvo pagerbti du neseniai mirę mokslo vyrai: kalbininkas prof. dr. Antanas Salyš ir literatas, literatūros kritikas prof. Juozas Brazaitis. Minėjimą suorganizavo ir jam vadovavo Jadvyga Damušienė.

Senai atsiveriant, išgirdome graudžią muziką. Ant lietuviškom drobėm dengtų stalų stovėjo abiejų vyrų portretai. Muzikai grojant, J. Damušienė deklamuojant, du maži mokinukai (mergytė, apsirengusi tautiniais rūbėlais, ir berniukas) prie A. Salio portreto padėjo geltonų gvazdikų vazą ir degančią žvakę. Paskaitą apie A. Salį — kalbininką skaitė prof. dr. Antanas Klimas. Jam baigus, su muzika, gėlėmis ir žvake ceremonija pakartota ties J. Brazaičio paveikslu (tik dabar scenoje buvo suaugusni jaunuoliai). Sekė dr. Juozas Girnius paskaita apie Juozą Brazaitį — mokslininką. Abu kalbėtojai buvo gerai pasiruošę, užtrūkdami beveik po akademine valandą. Manau, kad šios paskaitos bus spausdinamos kur nors anksčiau, negu išėis LKMA suvažiavimo darbų tomas, tad jų turinio ar santraukos nepasakosiu.

Suvažiavimo uždarymo iškilmės praėjo sklandžiai ir ilgai neužtruko. Čia vadovavo prof. dr. Vytautas Vardys, vienas iš dviejų suvažiavimo pirmininkų. J garbės prezidiumą jis pakvietė vysk. Vincentą Brizgį, LKMA pirm. kun. dr. Antaną Liutiną, SJ, Vlko pirm. dr. Kestutį Valiūną, Nekalto Prasidėjimo seserų vienuolyno provinciolės ses. Margaritą Bareikaitę, Lietuvių fondo atstovą dr. Kazį Ambrozaitį, Krikščionių Gyvenimo red. prel. Vytautą Balčiūną, Amerikos Lietuvių katalikų tarnybos ir Religinės šalpos reikalų vedėją kun. Kazimierą Pugevičių, dail. Antaną Tamošaitį, šio suvažiavimo antrąjį pirm. Antaną Rudį, šio suvažiavimo org. komiteto pirm. prof. dr. Justina Pikūną ir suvažiavimo sekretorę ses. Oną Mikailaitę.

Pirmuoju sveikintoju gyvais žodžiais buvo dr. K. Valiūnas. Suvažiavimą jis pavadino lietuvių kultūros žiedu. Džiaugėsi, jog suvažiavimas buvo pašvestas okupuotos Lietuvos klausimui nagrinėjimui. Priminė, kad idėjos gimsta ne būtinai ten, kur yra aukštas materializmas. "Tačiau musas, lietuviams, idėjų naujų nereikia — mes jas turime. Nepriklausomybės neprašome — mes jos reikalaujame (...). Aš didžiūojasi jums, dėkoju jums ir uždedu jums visų lietuvių vardu pareigą priauginti daugiau tokių žmonių, kaip jūs" (kabutėse autentiški žodžiai iš magnetofono juostos).

Trumpai kalbėdamas kun. K. Pugevičius prašė neužmiršti tų, kurie patys negali kalbėti. Kopiant j mokslo aukštumas, viena ranka siekti aukštyn, o kita žemyn — pasiliekančioms. Dr. K. Ambrozaičio sveikinimas lydėjo 2,000 dolerių čekis —LF dovana — LKMA X-jo suvažiavimo darbams leisti. Be to, jis visus kvietė į kitais metais Chicagoje įvyksiantį Mokslo ir kūrystos simpoziumą. Balfo 76-to skyriaus pirm. Rožė Ražauskienė sveikino Balfo centro pirmininkės Marijos Rudienės vardu.

Raštu sveikinusiųjų laišku ištraukas perskaitė ses. O. Mikailaitė. Buvo Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. dr. Kazio Bobelio, Ateitininkų Federacijos vado dr. P. Kisieliūso, Draugo dienraščio red. kun. Pr. Garšvos, Anglijos lietuvių sėlovedos bei Šaltinio redaktoriaus

kun. dr. St. Matulio sveikinimo laiškeliai.

Paskutiniame žodyje, kuriame buvo išreikštos keleteriopos padėkos, kun. dr. A. Liutina pranešė, jog sekantis LKMA suvažiavimas, vienuolikmetis, už trejų metų įvyks Chicagoje, ir kad jo metu bus paminėta Vilniaus akademijos 400 metų sukaktis.

Suvažiavimas užbaigtas Tautos himnu, artėjant trečiai popiečio valandai ir iš 132 žmonių posėdžio pradžioje belikus tik aštuoniasdešimt keturiems.

Zadėjau komentary, bet rašiniui šitaip užsitęsęs, bijau su jais bespasidėti. Prie trūkumų priskaitėčiau kai kurių sekcijų vadovų bereikalingą dženoteliniskumą, pirmiesiems kalbėtojams leidžiant užtrūkti (Nukelta į 4 pusl.)

## Kertinė parastė

(Atkelta iš 1 psl.)

Eidsvigo, šiemet liepos 14 įkalinto Maskvoje.

"Mes faktiškai nežinome, kas šiuos draugus pakvietė į Mossa, bet mes dabar žinome, kaip buvo panaudotas norvegų tradicinis svetingumas. Aišku, mes galime juos ir vėl priimti, tačiau pageidaujame kitokios ir tikros draugystės, negu toji, kuri buvo parodyta ši kartą" — baigia savo straipsnį norvegų publicistas. Plačiai žinomas "Morgenbladet" dienraščio vardas užtikrina, kad šitos mintys yra būdingos norvegų visuomenei. Vien dėl to jas verta įsidėmėti Lietuvos draugams ir priešams. Dr. J. Labutis

Tel. PR 8-3229

**DR. ANNA BALIUNAS**  
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLES LIGOS  
2858 West 63rd Street  
Valandos pagal susitarimą

**DR. K. G. BALUKAS**  
Akubėrija ir moterų ligos  
Ginekologinė Chirurgija  
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building). Tel. LU 5-6446  
Pirma ligonius pagal susitarimą dėl neatsilepia, skambinti 374-5004

**DR. VL. BLAZYS**  
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS  
Marquette Medical Center  
6132 So. Kedzie Avenue  
Val. pirm. antr. ir ketvirt. 8 iki 7:30 val. vakaro.  
Šeštad. nuo 1 iki 5 val.  
Pagal susitarimą  
Ofiso telef. WA 5-2679  
Rezid. tel. WALBROOK 5-3048

Tel. Ofiso HE 4-8349; rez. 388-2283

**DR. PETER T. BRAZIS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
2434 West 71st Street  
Val. pirm. ketv. 1 iki 6 v. popiet.  
Antrad. penktad. 1-5, trečd. ir šeštad. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė

**DR. EDMUND E. CIARA**  
OPTOMETRISTAS  
2769 West 51st Street  
Tel. — GR 6-2400  
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt. 10-4; šešt. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477; Rez. 246-2839

**DR. E. DECKYS**  
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ  
Specialybė — Nėruv ir Emodinės ligos  
CRAWFORD MEDICAL BUILDING  
6449 So. Pulaski Road  
Valandos pagal susitarimą

Rezid. tel. — GI 8-6873

**DR. W. M. EISIN-EISINAS**  
AKUBERJA IR MOTERŲ LIGOS  
GENEKOLOGINĖ CHIRURGIA  
6132 So. Kedzie Ave. WA 5-2670  
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsilepia, skambinti: MI 3-0001.  
Valandos pagal susitarimą

**DR. A. B. GLEVECKAS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
Tel. — BE 3-8893  
Specialybė Akių ligos  
3907 West 103rd Street

Ofiso tel. — PR 8-2220

**DR. JANINA JAKŠEVIČIUS**  
JOKSA  
VAIKŲ LIGOS  
2656 West 63rd Street  
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. Šeštad. nuo 1 iki 3 val.

Ofs. PO 7-6000. Rez. GA 3-7278

**DR. A. JENKINS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
3844 West 63rd Street  
Valandos pagal susitarimą

**DR. K. A. JUCAS**  
DERMATOLOGJA — CHIRURGJA  
5214 No. Western Avenue  
1002 No. Western Avenue  
Tel. atsakomas 12 valandų  
489-4441 — 561-4605

Apšimoka skelbtis dien. DRAUGĖ  
es šis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis. Gį skelbimų kainės visada prieinamos.

Istaigos ir buto tel. 652-1831

**DR. FERD. VYT. KAUNAS**  
BENDROJI MEDICINA  
1407 S. 49th Court, Cicero  
Kasdien 10-12 ir 4-7  
\*vakarys trečd. ir šešt.

Tel. ofiso ir buto: Olympic 2-4159

**DR. P. KISIELIUS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
1448 So. 50th Ave., Cicero  
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius  
Šeštadienis 12 iki 4 val. popiet.

Tel. Elizance 5-1811

**DR. WALTER J. KIRSTUK**  
(Lietuvis gydytojas)  
3925 West 59th Street  
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. popiet. ir 6-8 val. vak. Trečd. ir šeštad. uždaryta.

**DR. IRENA KURAS**  
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ  
KODIŲ IR VAIKŲ LIGOS  
SPECIALISTE  
MEDICAL BUILDING  
1156 South Western Avenue.  
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet.  
Ofiso tel. HE 7-1168; rezid. 239-2919

Ofs. HE 4-1818; Rez. PR 6-9901

**DR. J. MEŠKUSKAS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
Specialybė vidaus ligos  
2454 West 71st Street  
(71-os ir Campbell Ave. kampas)  
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 3 iki 7 v. p. p. Tik susitarus

**OPTICAL STUDIO**  
VIOLETA KAROSAITE  
7051 So. Washington. Tel. 775-6766  
Pritaikoma skindini pagal gydytojo receptus.  
Didelis akinų rėmy pasirinkimas.  
Val. pirm., antr., penkt. 10-8:30.  
Ketv. 1-3 v. vak. Šešt. 10-4 v. p. p. Trečiadienis uždaryta.

Telef. — 282-4422

**DR. ROMAS PETKUS**  
AKIŲ LIGOS — CHIRURGJA  
Ofiso:  
111 NO. WABASH AVE.  
4200 NO. CENTRAL AVE  
Valandos pagal susitarimą

**DR. FRANK PLECKAS**  
OPTOMETRISTAS  
(Kalba lietuviškai)  
2618 W. 71st St. — Tel. 787-5149  
Tikrina akis. Pritaiko skindin ir "Contact lenses"  
Val. pagal susitarimą. Uždaryta trečd.

**DR. LEONAS SEIBUTIS**  
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATŲ CHIRURGJA  
2656 W. 68rd Street  
Val. antrad. nuo 1-4 popiet ir ketv. nuo 5-7 vakare.  
Ofiso tel. 776-2850, rez. 448-5588

**DR. J. B. SIMONAITIS**  
GYDYTOJAS  
Adresas 4255 W. 63rd Street.  
Ofiso telef. BE 5-4418  
Residencijos telef. GR 6-0817  
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 1 iki 2 val. popiet.

Ofiso tel. HE 4-2123, namų GI 6-6196

**DR. V. TUMASONIS**  
CHIRURGAS  
2454 West 71st Street  
Val. pirm., antr., ketv. ir penktad. 2-8 ir 4-7 — M anketo sutarima.

Tel. ofiso PR 8-6442

**DR. F. G. WINSKUNAS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
3107 West 71st Street  
Valandos: 1-6 val. popiet.  
Trečd. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 568-1166; namų 636-4856

**DR. PETRAS ZLIUBA**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
6234 S. Narragansett Ave.  
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 2-7  
Šeštadienis pagal susitarimą.

# Jis regėjo ateitį

## Šimtmečio sukaktį nuo Albino Herbačiausko gimimo minint

DAUMANTAS ČIBAS

Š. m. spalio 20 d. suėjo šimt metų nuo Juozo Albino Herbačiausko gimimo Lankeliskiuose, Vilkaviškio apskrityje.

Tai buvo karštas, judrus, neramus, nepastovus, smailialiežūvis, originalaus stiliaus literatas, publicistas ir ilgametis Vytauto Didžiojo universiteto lektorius.

Dar visai jaunas už lietuviškų raštų laikymą buvo rusų žandarų gaudomas. Iš Marijampolės gimnazijos šeštos klasės turėjo bėgti į Krokuvą. Ten vargingai gyveno, veikė lietuvių draugijoje, rašė į laikraščius, leido publicistikos ir literatūros knygeles lietuviškai ir lenkiškai. Krokuvos universitete dėstė lietuvių kalbą. Po karo grįžęs į laisvą Lietuvą, taipgi daugiausia maišė tarp literatų, gyrėsi turįs parašęs labai vertingų veikalų, kurių, tačiau, niekas nėra matęs. Tenka laukti, kad kas nors iš jį gerai pažinousių rašytojų parašys plačiau apie jo literatūrinį palikimą.

O čia tik papasakosiu apie tai, kodėl jį visi niekino ir iš jo šaipėsi. Šaipėsi iš gyvo, šaiposi dar ir dabar, kai jį kas primena.

Herbačiauskas turėjo labai retą ir nepaprastai stiprią regėtojo dovaną, kurios anuo metu niekas tinkamai neįvertino.

Viduramžiais daug tokių žmonių, — vyrų ir moterų, — dėl sugebėjimo regėti ateitį buvo sudeginta ant laužo arba paskandinta upėje. Ir Lietuvoje tokius degino, skandino, nes įtarė, kad jie, kaip raganiai ir raganos, susisiečia su nešvariomis dvasiomis.

Bet naujaisiais laikais tokių regėtojų jau niekas nebepersekiojo. Tik iš jų šaipėsi, juos už nieką laikė, jų sakymams netikėjo, kadangi — prietarai blėso, o visoks mokslas nesulaikomai plito. Tik gaila, kad parapsichologija, kaip mokslas, dar nebuvo pradėjusi formuotis ir niekas tokių regėtojų tinkamai neįvertino.

Todėl suprantama, kad ir Albino Herbačiauskas nenumanė, kokį nuostabų sugebėjimą jis turi. Ligi pat savo gyvenimo pabaigos (1944.XII.3) ir jis pats buvo įsitikinęs turįs mistinių ryšių su dvasiomis.

Bet jei jis gyventų mūsų dienomis, tikriausiai būtų garsus ir gal net turtingas žmogus. Universitetų profesorius jį kviestų eksperimentams, o TV stotys ir laikraščių redaktoriai — įdomiems pokalbiams. Milijonai jo žodžiams tikėtų!

Kai kas sako, kad ateitį jis spėdavęs iš kortų arba burdaves iš rankos. To nemačiau ir anuo laiku tarsi tvirtinant negirdėjau. Taip pat neteko girdėti, kad jis galėjo naudotis astrologija arba, kad jis galėjo nusakyti praeitį. Bet galiau tvirtinti, ką pats savo akimis mačiau.

Kai bestudijuojant paaiškėjo, kad man gali tekti vėliau gyvenime susidurti su senais, lenkiškai rašytomis dokumentais, ryžausi pramokti lenkų kalbos. Išrašiau į lenkų kalbos kursą, kurį tada dėstė lektorius Albinas Herbačiauskas. Lenkų kalba tuo metu Lietuvoje buvo nepopuliari, tai nenuostabu, kad klausytojų susirinko vos tik septyni. Bet mums mokytiis buvo įdomu: Herbačiauskas dėstė patraukliai, šokinėdamas nuo lenkų kalbos prie literatūros, prie visokių įvykių, prie politikos. Jo išvedžiojimai būdavo drąšūs ir netikėti. Paskaitos valanda kaip mat prabėgdavo, o jis dažniausiai vis dar nespėdavo visko iškalbėti. Tuo metu už durų, koridoriuje, pradėdavo ūžti. Dar valandėlė — dūrys prašverdavo ir į vidų įgrūdė-



Juozas Albinas Herbačiauskas (1876..X.20 — 1944.XII.3) (iš Daumanto Čibo rinkinio)

vo bent dešimt jaunų, pirmamečių studentų su studijų knyguotėmis rankose. Jos puldavo prie lektoriaus, prašydamos pasakyti joms ateitį. O jis, nesipriešindamas, paimdavo knygutę, atversdavo tą vietą, kur būdavo įklijuota savininkės nuotrauka ir, į ją įsižiūrėjęs, pradėdavo kinu balsu pasakoti. Kalbėdavo trumpai ir nė karto į studentę nepažvelgdamas. Gal po pusės minutės imdavo kitą knygutę, po to trečią ir išbėgdavo iš auditorijos, visas kitas studentes palikdamas "be ateities".

Studentai ir vyresnės studentės niekuomet į jį nesikreipdavo. Matyt, visai netikėjo, kad jis gali ką nors numatyti. Ateities spėjimas — būrimas jiems atrodė nerimtas, tiesiog ešgoniškas reikalas.

Ir tos jaunos studentukės, atrodė, netikėjo, ką jis joms pasakojo. Matydavau, kaip jos šelmiškai žyposi, daro visokias grimasas, o kartais ir liežuvelį kyštelė.

Kartą sėdėjau pirmajame suole ir kai ką nugarėdau. — Būsi pagrobta ir išvešta į šaltus kraštus. Ten labai vargsi, kol numirsi baisia bado mirtimi, — kalbėjo Herbačiauskas.

Prisiartino paskutinė semestro

— Tai tau pranašystė. — pa galvojau. — Lietuvoje žmonių niekas negrobia. Ir kam ją vežti į kokią Grenlandiją? Tokias jaunas merygetes, jei kas grobtų, tai greičiau vežtų į Europos miestų palaidūnų namus, o ne į baltųjų meškų laukus.

Kitai studentei paskė, atrodė, kažką nemalonaus. Ta atsikrenkštė ir spjovė į pajodusį, sužylusįjį Herbačiausko veidą!

Mes visi apstulbom. Kas dabar bus? Kaip šoks tas karštuolis? Kokiais neraliuotais žodžiais jis užbliaus?

Bet nieko. Herbačiauskas nuostabiai susivaldė. Tik nubraukė veidą su rankove ir kiek balsiau tarė:

— Aš nepasakiau visos teisybės, nenorėjau jūsų užgauti. Bet kad man taip, tai dabar pasakysiu.

Ir jis dar pridėjo kelis žodžius. Studentė užraudo, griebė iš jo rankų savo knygutę ir raudodama išbėgo iš auditorijos.

O prieš kitas jis pasiteisino: — Nėpykite. Aš sakau, ką matau. Po to įvykio Herbačiauskas smalsių studentų daugiau neprisileido. Po paskaitos tuojau išeidavo iš auditorijos.

diena. Herbačiauskas į auditoriją atėjo smagus. O kaipgi, nė vienas jo klausytojas, jam dėstant, nuo jo nebuvo pabėgęs! Visi mokėmės rimtai, šio to pramokom.

Kai jis pradėjo pasirašinėti į mūsų studijų knygeles, mustebe užgirdom, kad jis, nei neprašomas, ėmė kiekvienam kloti mūsų ateitį. Aišku, ir mes nė vienas netikėjom ta ateitimi. Vos valdėmės, kad nesuprunkštumėm.

— Fantastas! Fantastas! Tai nušnekejoj — linksmai klegėjom, kai jis išėjo. Viens kitą erzino, primindami keisčiausius būsimus įvykius.

Dabar jau nebegaliu prisiminti, ką jis kitiems sakė prieš tuos 44 metus. Bet pusėtinai prisimenu, ką jis man pačiam pranašavo.

Ji sakė: — Vesi, turėsi du sūnus. Vienas sūnus mirs užsieny. Po to su žmona ir kitu sūnumi per didelę jūrą plauksi į tolimą kraštą ir ten ramiai gyvenai. Gyvenai ilgai, bet turtingas nebūsi.

Aš tada galvojau: — Vesti dar neketinu ir net nežinau, kuriame Lietuvos pakrašty man mergelė auga. Iš savo krašto niekur nekeliausiu. Čia visa mano ateitis! Tai kaip gali mano sūnus mirti užsieny? Fantazija!

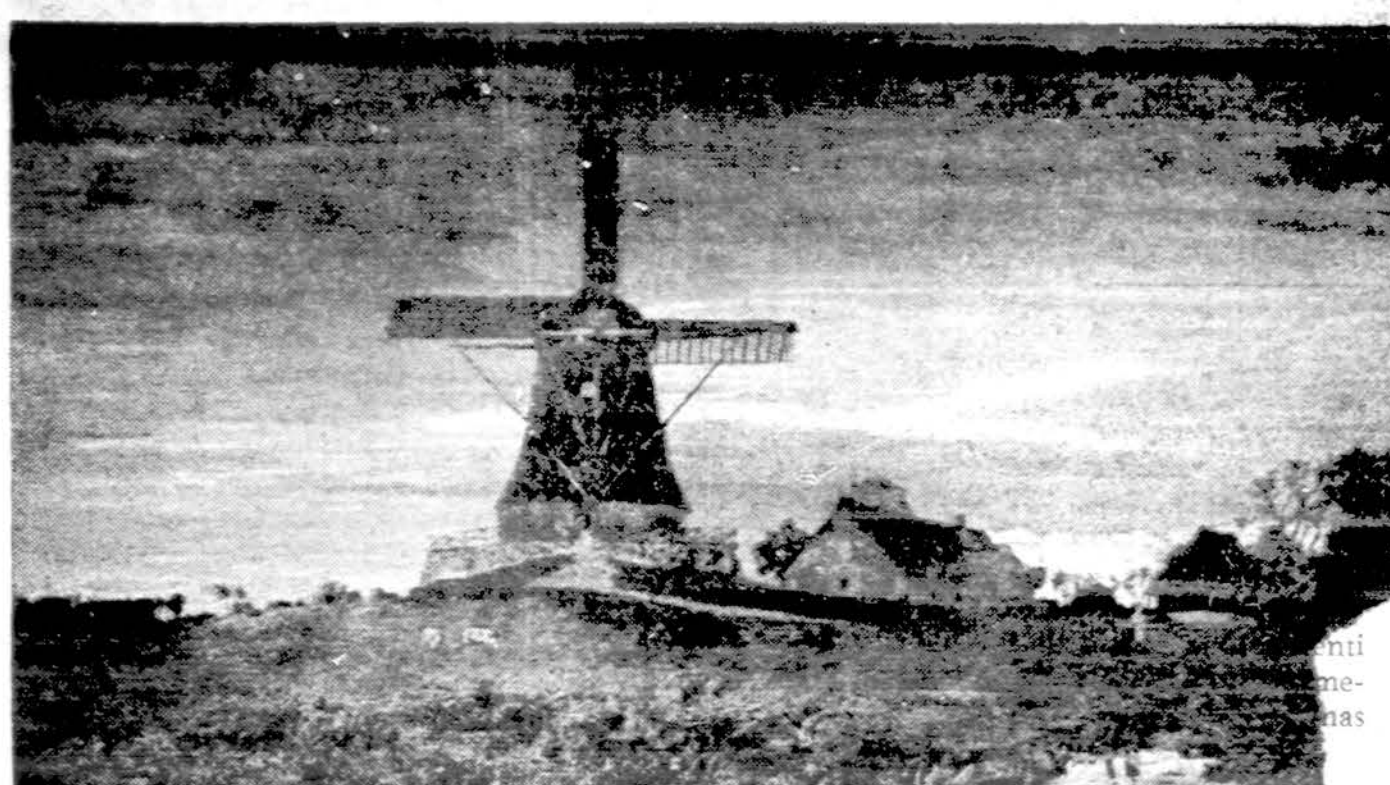
Metai bėgo. Netikėti įvykiai visus vienodai užklupo, visų gyvenimą sumaišė. Visą palikus, teko ir man su mažais sūnumis trauktis į svetimą kraštą. Ten peršalęs, mirė vyresnysis sūnus. Po kelių metų — ir vėl kelionė. Šiuokart plaukimas per Atlantą į Ameriką. Daug vargo, daug rūpesčių. Turėtų neuzdirbė, bet vis dėlto turiau ramų, gerą gyvenimą. Mano bendramamžiai visi jau išmirė, o aš vis gyvenau ir gyvenau.

Prisiminęs Herbačiauską, pradėtu tikėti, kad jis tikrai turėjo ateities regėjimo dovaną. Gal ir tai studentė išėjo teisybė, jei rusai ją pagrobė ir išvežė į Sibiro bado mirčiai.

Šių dienų mokslui nesunku skaldyti atomus, pasiekti Mėnulį ir Marsą, bet dar labai sunku suprasti žmogaus minties galias. Jau kuris laikas kaip jas atsidėję tiria Europos, Amerikos ir Rusijos universitetai. Kai kas jau paaiškėjo. Bet dar daug nuostabių reiškinių pasilieka migloje.

Ir jei kas dar ir dabar šaiposi iš tokių aiškiaregių, kaip Herbačiauskas, tai jis arba dar nieko nėra girdėjęs apie psi arba ESP reiškinius, arba jam tenka susidurti tik su paprasčiausiais šarlatanais — "psychic", kurių Amerikoje ypač nestinga. Bet apie visa tai čia toliau nerašysiu, tik apgailestausiu, kad Herbačiauskas nepalikto įpėdinio su panašiu įgimtu aiškiaregio talentu.

Būtų įdomu, jei kas daugiau papasakotų apie Herbačiausko pasitvirtinusius regėjimus. Ar jis, numatydams atskirų asmenų ateitį, neminėjo, kas gali ištikti visą mūsų tautą?



Hans am Ende

is Rainer Maria Rilke's penkių dailininkų monografijos "Worpswede"

## Rainer Maria Rilke

### 50 metų sukaktį nuo poeto mirties minint

VAKARAS SKONĖJE

Kaip aukštas parkas. Ir kaip iš namų einu tolyn iš jo sutemų į lygumą ir vakarą. Į vėją kur jaučia upių vandens nuskaidrėję ir debesys, ir ties dangaus kraštu malūnai savo sukimu lėtu. Dabar esu ir aš jo rankoj daktas — mažiausias pats po šiom padangėm.

— Štai:

Nejaugi vieną dangų tematai? — Mėlynė vaisikiai žiba, plaukia skaitūs, o ta didžiulė pilksvuma aukštai lyg ant raudono dugno kunkuliuoja, ir viskas žė i spindesiu tyliuoju sėdančios saulės.

Kyla, pastatai

keisti iš jų, parodo šis tapimas sparnus, raukšles, pavidalus, prieš pirmas žvaigždes aukštų kalnagūbrių grandinę, ir šit — anga į tokių begalinę tolybę, kur vien paukščiai gal težino.

1904

RUDENS DIENA

Viešpatie, laikas. Vasara tiek davė. Tiesk saulės laikrodžiūos šešėlių savo ilgyn ir vėjus į laukus paleisk.

Dar porą duok pietietiškių dieni, paliepk — tegu spindėdamas sėpina paskutinius vaisius, ir stiprų vėną išsunk iš jų, saldumo sklindim.

Kas dar benamis — kur jis gaus namus.

Kas vienišas — turės vienatvę ilgą: budės, skaitys, laiškuos rašys jaunus ir parkuose blaškysis neramus, kai lapai, vėjų nudraskyti, mirga.

1902

IS "VALANDŲ KNYGOS"

O tamsios mano valandos skrenda malonios kaip seni laišukai gulėję;

Iš vokiečių kalbos vertė Jonas Juškaitis

## "TAVO IŠČIŲ VAISIUS..." IR RAINER MARIA RILKĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

išsikirti iš iščių, yra išsigandęs pats saves, kaip šikšnosparnis nakties porcelane.

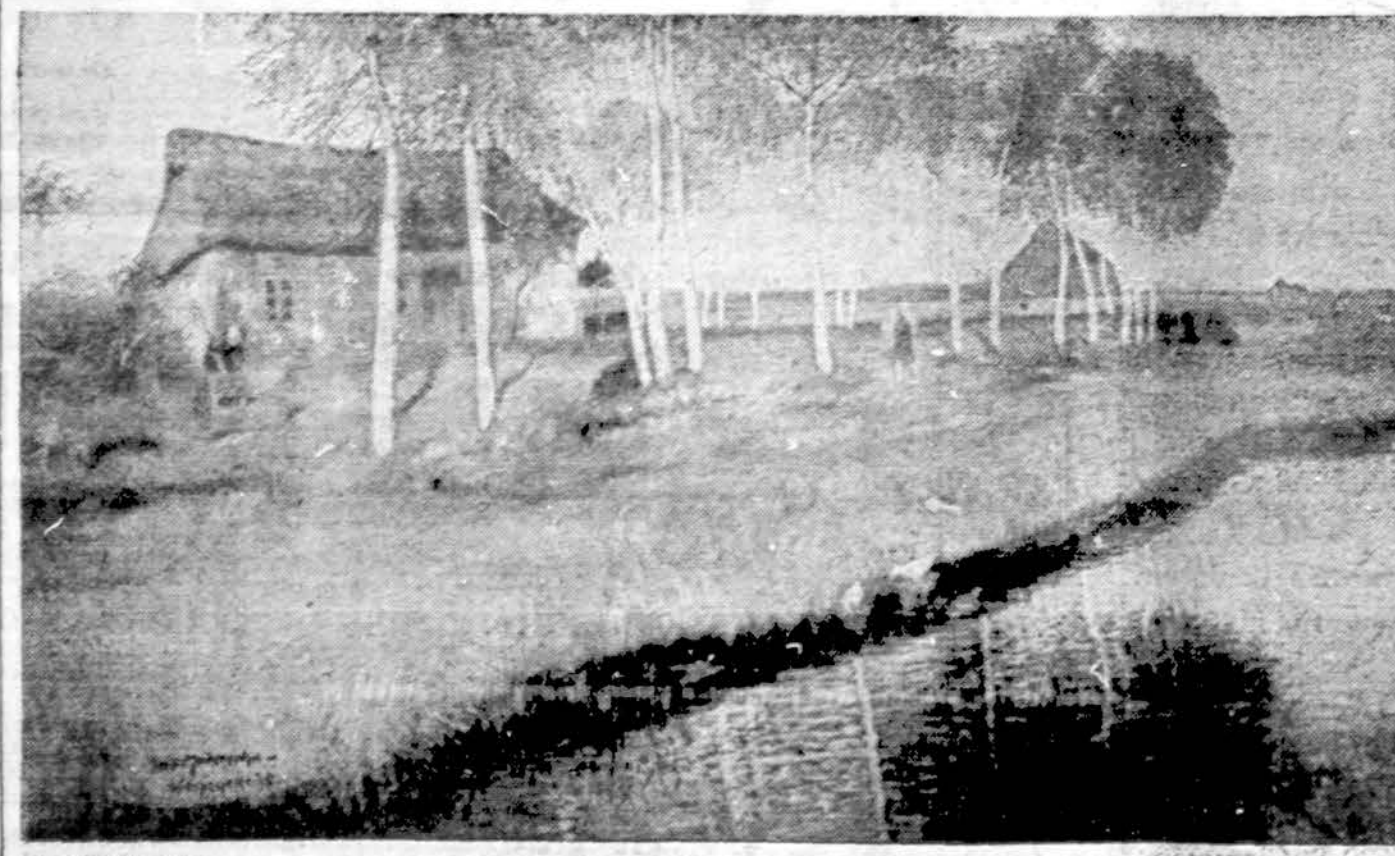
Kyla klausimas, ar Rilke ne per daug išryškina mūsų svetimumą tam pasauliui, kuriam mums tenka gimti. Rilke labai ryškiais palyginimais iškelia prieš mūsų akis abi mūsų gyvenamos tikrovės puses: ir mūsų natūralumą pasauliui, kuris reiškiasi iščių būklėje, ir mūsų svetimumą pasauliui, kai mes pradame reikštis jame kaip savaimingas veiksnys. Tačiau kaip tik toks ir yra mūsų gyvenimo turinys.

Aštuntąją elegiją Rilke yra de-

dikavęs vienam austrų rašytojui Rudolfui Kassneriui, kuris buvo Rilke's draugas, bet kartu ir kietas jo kritikas. Kassneris 1926 m. parašė šios elegijos kritiką ir prikišo Rilkei, kad jis nėra atsiveręs krikščionybėi, kad jis tebe gyvena erdvės pasaulyje, kad jis yra Dievo — Tėvo žmogus, bet ne Dievo — Sūnaus žmogus, jis yra Senojo, o ne Naujojo Testamento žmogus. Šalia to Kassneris pastebi, kad "Tėvo pasaulio didybė glūdi Būtyje. Tai tiesa. Sūnaus didybė glūdi atsiejime nuo Būties". Mes galime sutikti su pirmuoju Kassnerio teigimu, būtent kad Tėvo pasaulis yra Būties. Bet mes negalime sutikti su antruoju Kassnerio teigimu, kad Sū-

naus didybė glūdi atsiejime nuo Būties. Kristus, ateidamas į pasaulį, Tėvo būties negriauna. Sutikdami su antruoju Kassnerio teigimu, mes patys žalotume krikščionybę. Tėvas ir Sūnus yra tos pačios Būties. Tai kaip tik mums liudija Kalėdos, būtent ta Sūnaus ištikimybė Tėvui, ateinant į pasaulį taip, kaip pasaulis yra sukurtas, būtent natūralaus gimimo keliu.

Žmogus ir aplinka Pasilieka klausimas, ar Rilke's įtampa tarp žmogaus pasaulyje ir išsčio yra nė per daug išryškinta. Nepaisant savo svetimumo pasauliui, Rilke buvo žmogus, labai jautraus dėmesio gyvenamajam pasauliui. (Nukelta iš 4 pusl.)



Otto Modersohn

Rudenio rytas

is Rainer Maria Rilke's penkių dailininkų monografijos "Worpswede"

# James Ensor parodą aplankius

## SAULĖ JAUTOKAITĖ

Dabar Chicagos Dailės institute vyksta belgų dailininko James Ensor apžvalginė meno paroda, kuri čia tęsis iki 1977 m. sausio 3 d.

Menininkas James Ensor (1860-1949) buvo gimęs Belgijoje. Jo lyčios buvo emigrantas iš Anglijos ir Lietuvos heronina belgė. Ji ir jos gikotojų auktorėjo suvenyrų krautuve, bar kaimuotų pilna žaislų, kriauklėrių, kurelių, ašučų ir įvairiausių tratorijų išiminių karnavalo kaukių.

tos, skardų dabar parodoje matome, piktų prašyko pradintai dailės kūriniai. Kad dar nūnūs gamtovaizdžiai ros darbonėmis. Kai kurie kūriniai tucijos dna Rembrandto paveikslsavilą ar taip "Mistiška teologo mirguto inter Kituose ryški melancholija, rūs dar "Liūdna ponis", kuriame ri pavyz'ūs vaizduoja savo seserį, pa kelela digusia išeiti, visai atskirta les mies savo aplinkos.

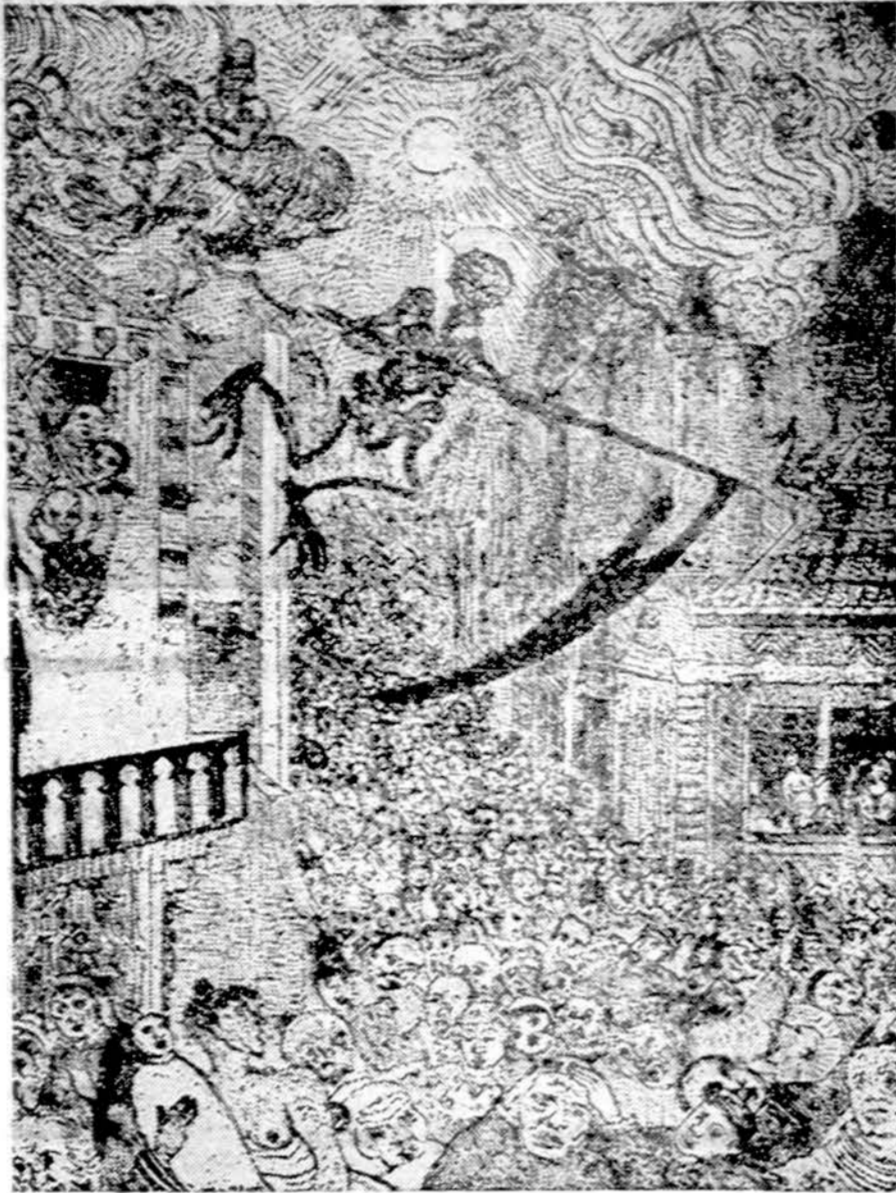
mam m trejų metų Briuselio Dailės Building emioje dailininkas Ensor dima. F buvo pažengęs savo kūryba, klnlame jis buvo priimtas į Briuselio tuo her'ryžiaus parodas.

pėsi i šliau, dailininkui pažinus to ka nor o avangardinius impresio-pasiūle, pasikeičia ne tik tai jo ta nerijos turinys. Savo kūrinuose jis kurį zduoja žiaurias, pajukianvadins, nuskriaustas, komiškas, gir-cija is maskuotas figūras. Smuku prasti Ensoro kūriniai. Jo veimūjų jai dažniausiai yra su kaukėaspilės. Paveiksle "Skandalingos kau-apsi" matome paprastame kamaparyje už stalo sėdintį žmogų su buvauke, pro atviras duris teina ki-figūra, taipgi su kauke. Atrodo, ad, viena kita pamačiausios, abi išsigąsta ir sustingsta. Manoma, jog žmones su kaukėmis dailininkas paima iš flamų karnavalo, kurie tuo laiku buvo labai madoje. Tie patys karnavalo reikėjai, perkelti į gyvenimo aplinka, pavirsta tikrove, įtraukdami ir žiūrova. Šie patyjiči Ensoto meno kūriniai nepatiko Briuselio dailės Salonui ir jie daugiau nebuvo priimami į jo parodas. Net liberalesnės Briuselio dailės grupės XX amžiaus nariai nejučia jautėsi Ensoro kūrinijų parodose, nes jis ir toliau tik šitaip tapė, nepakeisdamas savo temų.

Dailininko Ensoro meno kūrinuose svarbią vietą užima mir-tis. Ji pasireiškia įvairiomis formomis — kaukolėmis ir skeletais, kurie figūroja jo daugelio drobų, tuš ir grafikos darbuose. Jis net 1888 m. atvaizduoja save, kaip 1969 m. atrodys jo skeletas. Nors figūras su kaukėmis kaukoles ir skeletus dailininkas tapo ekspresyviai, labai ryškiomis raudonomis, geltonomis, žaliomis spalvomis, tačiau jos mums neatrodo baisios ar gąsdinančios, gal net labiau satyriškos. Matome, kaip skeletai nori susišildyti prie krėslies arba varžosi dėl pakero kiolo.

Vėliauose savo dailės kūrinuose Ensor tapo religines temas, dažniausiai paimtas iš Kristaus kančios. Savo didžiausiam ir garsiausiam paveiksle "Kristaus įžengimas Briuselin" menininkas centrė vaizduoja Kristaus figūrą, apsuptą didžiulių karnavalo. Šiame kūrinyje autorius išveiklė savo asmeninį pasibaurėjimą pasauliu, modernaus pasaulio žmonių susigrūdimu. Mi-nioje, nustelbiančioje Kristų, matome biūrius kaukes ir veidų išraiškas, kuriomis Ensor parodo žmonių abejingumą, tuštumą, bukaprodiškumą, žiaurumą, kančią.

Pamačius dailininko Ensoro meno kūrinus, gali kilti klausimas, ar pats dailininkas nebuvo didiniai emociškai pakrikęs. Bet dailės istorikai tai paneigia. Nors dailininkas atrodė ekscentriškas, keistas, bet žinome, kad jis buvo paveiktas devyniolikto šimtme-



James Ensor (belgas, 1860-1949) Mirtis užpuola minią

čio romantizmo ir simbolizmo, giliai domėjosi Edgar Allan Poe fantastinėmis bei makabriškoms novelėmis ir Baudelaire poezija, pasidaro aišku, kodėl jis taip, o ne kitaip tapė. Ensoras, savo kūrybos įkvėpimo iškodamas, net grįžta į ankstyvesniųjų dailininkų Matthias Gruenwald kančios vizijas, Bosch ir Goya fantazijų simbolinį meną.

Bet kartas nuo karto dailininkas sugrįžta taipgi ir realų pasaulį, parodydamas, kad jis negyvena vien fantazijoje ir iliuzijoje. Viename savo paveiksle "Autoportretas su kaukėmis" tarp skausmingų, komišku, deformuo-

tų, klaidių kaukių, dailininkas vaizduoja ir save, kaip jauną, puošnų, su ūseliais ir barzdele, didele plunksnota skrybėle, žvaliai žiūrintis į žiūrovą. Dailininkas James Ensor yra svarbus dailės istorijoje tuo, kad jis buvo vienas pirmųjų fantaziniame dvidešimtojo amžiaus mene, pasireiškęs labai individualiai tiek savo technika, tiek savo temomis. Jo kūryba pasižymi galinga satyrine naujųjų laikų tikrovės vizija. Cikagičiai ir šiame mieste besilankantieji turėtų nepraleisti progos Ensoro apžvalginę parodą Dailės institute pama-

## Šių metų Frankfurto knygų mugė

Kaip sporte, taip ir Frankfurto knygų prekymyje, Vakarų Vokietijoje, vis sumušami ligšioliniai rekordai. Nors prieš keletą metų buvo abejojama dėl šio prekymečio tolimesnio likimo, bijant, kad daug leidyklų dėl daromų prekymyje įvairių demonstracijų ir incidentų gali atėityje čia nebedalyvauti.

Tačiau 28-asis knygų prekymetis Frankfurte šiemet parodė, kad šios abejonės buvo klaidingos. Prekymetis atgavo savo komercinį charakterį, ir knyginkai, autoriai ir leidyklos galėjo vėl ramiai tvarkyti savo reikalus, parduodami manuskriptus, sudarydami sutartis, gaudami užsakymus.

Prekymetį šimet aplankė 175,000 lankytojų (1975 m. jų buvo 172,000), iš jų 2,584 buvo žurnalistai. Stendų buvo įrengta 4,139. Pernai — šimtu mažiau. Ir juose buvo išstatyta 278,000 eksponatų. Pernai — 251,000. Tarp jų naujų leidinių buvo 83,000. Pernai — 79,000. Vakarų Vokietijos leidyklų skaičius taip pat pašokęs nuo 908 pernai iki 1007 šimet. Kitų šalių leidyklų skaičius buvo pastovus.

Labiausiai triukšmingą knygą prekymyje laikraštis "Bild am Sonntag" paskelbė Hanso Erlero, Fritz Erlero sūnaus, knyga "Fritz Erler contra Willy Brandt", antrine antrašte aiškinant: "Demokratija ar liaudies frontas Europoje?". Auto-tėtis knygoje nurodo, kad "W.

Brandt SPD nėra Fritz Erlero tėvo palikimą, pripažindamas komunizmo nežalungu, duodant valią klasių kovos idėjai bei atidarant duris ir vartus liaudies fronto tendencijoms Europoje". Hans Erler sako: "Aš protestuojau prieš tai, kad pasidarėsi marksistiska SPD dar vis atsiskaukia i mano tėvą. W. Brandt sąmoningai apgaudinėja partijos žmones ir balsuotojus. Jo taikos politika Vakarų Europoje yra pilietinio karo politika. Demokratinis socializmas yra ypač pavojingas ir piktamanis. Jis klasingai reikalauja, kad žmonės pritarų savo laisvės galui".

Kadangi kaip tik Vakarų Europoje buvo balsavimo laikas, tad nuo liepos mėn., ši knyga išėjo jau penkiomis laidomis.

Pati brangiausia Frankfurto prekymečio knyga yra Johann Gutenbergo Biblija, spausdinta nuo 1450 iki 1455 metų Maince. Sovietų Sąjungos paviljone, lankytojus labirintuose sutinka pats Brežnevas su kancleriu Schmidt. Abu stovi išsitiesę visu ūgiu ant plakato. Tik toliau, lyg nuskriaustas, sveičis pasveikina Leninas. Vienas plakatas informuoja lankytojus, kad Sov. Sąjungoje išleidžiamos knygos ir brošiūros 145 kalbomis, iš jų 89 sovietų tautų ir 56 kitų tautų kalbomis. Jei praeitais metais laikraštis "Latvija" nusiskundė, kad latvių knygos įmaišytos kitų brošiūku ir seseriškų tautų mišinije,

šimet lietuvų, latvių ir estų (ne Lietuvos, Latvijos ir Estijos) knygos savo lentynose vyravauja. Latvių lentynose galima buvo suskaičiuoti apie ketvirtadalį šimto latviškų knygų, tame skaičiujė keli vertimai ir knygos rusų kalba, išleistas Rygoje. Latvių klasikus reprezentuoja Aspazija, Auseklis, Rainis. Sovietų okupacijos laikotarpio autoriai: V. Lukas, A. Grigulis, J. Vanags, O. Gravitis bei A. Apinio grafikos. Taip pat vaikų literatūros pasaulinė liaudies pasakų serija — rumunų ir šiaurės tautų pasakų knygos.

Išsamus kūriny yra agitacijos knyga su praktiškais nurodymais kaip daryti ir piešti plakatus. Marga virtinė vienas šikis pakeičia kita: "Studijuokite marksizmą — leninizmą! Alkoholis — avarija; Daugiau pieno".

Verlag K. W. Schuetz stende išstatyta leidyklos išleista monografija apie generalfeldmaršalą Schoernerį. Antrajam pasauliniam kare jis buvęs vienas iš žymiųjų karo vadų, Sovietų maršalas Koniev pasakė: "Jei ne Schoerneris, mes būtumėm nužgyvėję iki Bavarijos". Knygoje įdomios žinios apie Latviją ir latvius. Schoerner 1944 m. buvo šiaurės fronto ir vadinamos Kuršo tvirtovės karo vadas. Latviai jam dėkingi, kad jis nepaklausė Hitlerio įsakymo priešintis ir nužleisti rusams Rygos ir tuo išgelbėjo miestą nuo "Staliningrado likimo". Nenugalėta Kuršo tvirtovė buvo priversta kapitu-liuoti, tik karui pašibaigus.

Herberto Lango Berno leidykla yra išleidusi ir ištačiusi Maxo Rychenero knyga "... und Estland, Lettland, Litauen". Autorius pažįsta šiuos kraustus iš nepriklausomybės laikų ir palygina juos dabar, okupacijos režimui viešpatuojant. Pirmame puslapyje trijų Pabaltijo valstybių herbai ir po Latvijos herbu tekstas latvių kalba: "Latvija yra nepriklausoma demokratiška valstybė, kurios aukščiausia valdžia yra tautos rankose". Knyga gražiai iliustruota ir yra graži dovana kitataučių draugams.

Taigi Pabaltijo valstybės dar nėra užmirštos ir šveicarų!

A.T.

## Nauji leidiniai

● PASAULIO LIETUVIAMS, 1976 m. lapkričio — gruodžio mėn. Nr. 27-90. Leidinys Bendruomenės mišiniai ir gyvenimui. Leidžia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba. Redaguoja Bronius Nainys, 6804 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. Administruoja St. Džiugas 7240 S. Mozart Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata 3 dol.

● LAISKAI LIETUVIAMS, 1976 m. lapkričio mėn., Nr. 10. Religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Leidžia lietuviai jėzuitai. Redaguoja Juozas Vaišnys, S. J. Metinė prenumerata 6 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

● MOTERIS, 1976 m., Nr. 5. Lietuvių moterų žurnalas. Redaguoja Nora Kulpavičienė. Administruoja Bronė Pabedinskienė. Metinė prenumerata 6 dol., garbės prenumerata 10 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8, Canada.

● MOSŲ ŽINIOS, 1976 m. gruodžio 12 d., Nr. 18. Lietuvių jėzuitų ir Jaunimo centro Chicagoje biuletėnis. Redaguoja Alg. Kezys, S. J. Administruoja P. Klei-notas, S. J. Siunčiant leidinį paštu — bent 5 dol. metams. Redakcijos ir administracijos adresas: 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

## RAINER MARIA RILKE

(Atkelta iš 3 pusl.)

Jai aplinkai, net ji apsupantiems daiktams. Jis, galima sakyti, dvasioje buvo net peizažo dailininkas.

Rilke 1903 metais yra parašęs studija apie keletą vokiečių dailininkų, kurie atvykavo į Šiaurės jūros pakraštį piešti peizažų. Šios knygos pradžioje, kuri vadinasi "Worpswede", Rilke pateikia bendro pobūdžio įvadą, apibūdinantį žmogaus santykį su aplinka. Aplinka ir žmogus, jo manymų, nėra to paties pobūdžio dalykai.

Taip, štai šios knygos prakalboje jis rašo: "Gamtovaizdis yra mums svetimas; vienam yra bausis tarp medžių. Nors labai paslaptinga yra mirtis, dar paslaptingesnis yra toks gyvenimas, kuris nėra mūsų gyvenimas" (4 psl.).

Gamta su mumis nesiskaito. "Mūsų gyvenimą, mūsų viltį gamta... ima išdidžiai ir abejingai; tuo yra persisunkę visi jos broūžai" (5 psl.).

Cituodamas vieno iš dailininkų, Otto Runge, žodžius, Rilke atkreipia dėmesį į tai, kad šie dailininkai yra susidomėję nykiu peizažu, kuris yra "būdingas savo neaptartumui" (15 psl.). Tačiau šie dailininkai domisi ne kalmais, o šiuo nykiu žemėvaizdžiu. Kodėl taip yra, Rilke, gal būtų, paaiškina šiuo sakiniu: "Cia reikalus sukasi apie lygumą ir apie dangų. Millet savo kūryboje turi juos abu. Tik jis dažnai sugebejo duoti vien tik apybraižą vietof šviesos, kuri iš visų pusių remiasi bausiu dangumi" (13-14 psl.).

Nors labai išryškines lygumos žemėvaizdžio svetimumą žmogui, tačiau kalbėdamas apie savo laiką žmogų, Rilke mēno, kad jis yra lygumos žmogus. "Mes visi gyvename lygumos ir dangaus ženkle. Tai du žodžiai, bet jie šitiktųjų apima vieną ir tą patį išgyvenimą; lygumą... Lyguma yra jausmas, kuriame mes augame" (16 psl.).

Gana optimistiškai, ir kartu maiviai Rilke žiūri į žmogaus uždavinį gamtos atžvilgiu. Dailininkas, architektas ir simonijios autorius vaidina tarpininko vaidmenį suderinti žmogų su pasauliu (6-7 psl.). Būti i keli nau mūsų temos tyrinėti Rilkes gamtos filosofija. Mes norime pasilikti Kalėdų ir poeto išryškintų iščių apimtyje. Iš šios dailininkų studijos mes matome, kad Rilke giliai jaučia žmogaus svetimumą pasauliui, bet kartu savo jausmiu gyvenimu jis yra jame. Elegijose mes matome jo išryškintą žmogaus jausmą išsioje ir jo neįtakumą išoriniam pasauliui. Tai yra tam tikra iliustracija mūsų tikėjimo tiesos, kad pirminis žmogus buvo skirtas jam labiau atitinkančiam pasauliui ir, tik nutrukus, jo asmeniniams santykiams su Dievu, jis pateko į sau svetimą pasaulį.

Ir kita mintis, kurią mes galime pasiūti iš Rilkes, yra ši: joks žmogus nėra išaškinamas kaip šio pasaulio reiškinys. Tuo labiau Jėzus nėra išaškinamas šiuo pasauliu. Jis ateina į šį pasaulį, jo nepažeisdamas, bet jis nėra iš šio pasaulio.

## LKM Akademijos X suvažiavimas

(Atkelta iš 2 pusl.)

puoti paskutinįjį laiką. Man nepatiko ir tai, kad tik pora paskaitininkų atsivėžė vadinamąsias savo paskaitų padalas, o visus kitus turėjau prašinėti paskaitų santraukų spaudai. Čia betgi pasidžiaugsiu, kad beveik visi, jei ir po du — tris kartus prašyti (kas čia tokio!) paskaitų santraukėles man paruošė ten pat, ant mano išdailintų lapelių (ak, vėl, kiek vargo buvo kaf kurių raštą šifruojant!). Man patiko, kad detroitičiai taip gausiai paskaitas ir kitus renginius lankė. Bet tikru nesupratimu laiku sekmedienį rengtą Kariuomenės šventės minėjimą, kai tuo pačiu laiku vyko Salto-Brazaičio pagerbimas ir suvažiavimo pabaiga. Kariuomenės minėjimą buvo galima savaitėl atidėti.

Techniškai, regis, buvo viskas puikiai suorganizuota. O tai todėl, kad klebonas kun. Viktoras Kriščiūniūvičius ne tik kooperavo, bet ir pats į mokslininkų sutikimą įsijungė. Ir todėl, kad dr. J. Pikinui pavyko i komitetą įtraukti tokius žmones, kaip Jonas Dūnčia, Jurgis Mikaila, Vacius Lelis, Rita Garas-Garliauskaitė, Viktoras Veselka, Jadvyga Damušienė, Lilė Gražulienė, Dalia Čedūraitė, Aida Smalinskaitė, Janina Udrienė ir dr. Kęstutis Keblys. Čia pavardėmis išrinėjau tik komiteto narius. Dar kehoikią asmenų darbo išsijūose, ne komitetui nepriklausydami. Tikiu, kad kita proga ir kitoje vietoje suvažiavimo rengimo komitetas juos visus geru žodžiu paminės, nes ne mano pareiga tai daryti ir ne šiame rašiny tai tinka. Trumpai užbaigiant, Detorito lietuviai duotą egzaminą gerai išlaikė. 1976.XII.4

Chicago Savings Offers You A Choice Of These Beautiful

# COLOR TV SETS

WHILE YOU EARN 6½% to 7¾% PER ANNUM ON OUR SPECIAL ACCOUNT

<p><b>RCA XL-100</b></p> <p><b>17" Diagonal COLOR</b></p> <p>With <b>\$1,500</b></p> <p>You can have this 17" RCA XL-100 COLOR TV... and your money grows to \$1,897 in 72 months.</p> <p>Or With <b>\$2,000</b></p> <p>And your money grows to \$2,283.08 in 4 years.</p> <p>Or With <b>\$5,000</b></p> <p>And your money grows to \$6,558.48 in 2½ years.</p> <p>Or With <b>\$10,000</b></p> <p>And your money grows to \$10,691.08 in 1½ years.</p> <p>Or With <b>\$20,000</b></p> <p>And your money grows to \$21,024.81 in 1 year.</p>	<p><b>RCA XL-100</b></p> <p><b>19" Diagonal COLOR Remote-Control</b></p> <p>With <b>\$1,500</b></p> <p>You can have this 19" RCA XL-100 COLOR TV... with Remote Control... and your money grows to \$1,895.54 in 72 months.</p> <p>Or With <b>\$2,000</b></p> <p>And your money grows to \$2,112.23 in 4 years.</p> <p>Or With <b>\$5,000</b></p> <p>And your money grows to \$6,408.55 in 2½ years.</p> <p>Or With <b>\$10,000</b></p> <p>And your money grows to \$10,551.99 in 1½ years.</p> <p>Or With <b>\$20,000</b></p> <p>And your money grows to \$20,890.22 in 1 year.</p>
---	--

MES KALBAME LIETUVISKAI

Enjoy Your TV NOW PLUS

## EARN INTEREST

\*Funds must remain in this special account for term of certificate. From your deposit, we deduct the cost of the loan, but the interest you earn pays for it, plus gives you an additional gain of 6½% to 7¾% on your full deposit. Federal regulations require substantial interest penalty for early withdrawal.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

NEAR PLAINFIELD OFFICE: 1005 DIXON STREET, DES PLAINES, ILLINOIS 60018, TELEPHONE: 297-8720

ALHAMBRA OFFICE: 3624 WEST NORTH AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS 60647, TELEPHONE: 438-3113

MAIN OFFICE: 6245 SOUTH WESTERN AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS 60636, TELEPHONE: 476-7576

Lietuvių ir latvių muzikos akistata

Ne naujiena, kai mūsų koncertiniai pianistai iš savo rečitalių išjungia ir lietuvių kompozicijas. Atseit, pasiklausykite, — ir mes egzistuojame muzikiniame pasaulyje! Deja, kartais su tuo nelabai sutinka šopeniškų auklių išlepinti sveimtadačiai kritikai.

Jiems vis atrodo, kad lietuviai, šliejamiesi prie didžiųjų, prirašo daugiau gaidų, negu reikia.

O štai pianistė Raimonda Apeikytė ryžosi ypatingam eksperimentui. Laikiniai padėjusi i stačių svarų tarptautinį repertuarą, ji gruodžio 11 d. atliko vien tik lietuvių ir latvių kompozicijas. Taigi negirdėta drąsa. Pirmoji dalis priklausė lietuviams, antroji — latviams. Rečitalis įvyko Los Angeles latvių bendruomenės naujoje salėje.

Zinoma, toks broliškių tautų kūrybos gretinimas yra šiek tiek rizikingas. Tik prisiminkime nepriklausomybės laikų krepšinio rungtynes. Kas ten tada dėjos! Ir dabar, po koncerto, bematant išskilo gundantis klausimas: kuri dalis buvo įspūdingesnė? kas nu-galėjo? kas daugiau primetė krepšius?

Teatsako ekspertai. Mano mėgėjiškai klausai latvių ir lietuvių muzikos akistata paliko tik ma-lonių išpuočių ir pasididžiavima, kad, štai, pabaltiečių muzikos pakanka turiniam koncertui. O imponuojančių vietų buvo ir pirmoje, ir antroje dalyje. Gausi auditorija reagoavo su vieno-dai šiltu entuziazmu. Pabaigoje net pagerbė pianistę atsisojimui.

Jei A. Kačanauskas "Siuntė ma-nę motinėlei" ir J. Gruodžio "Ty-kiai, tykiai" iš sonatos Nr. 2 pra-ėjo su aiškiai apibrėžta sklan-džia interpretacija, du M.K. Čiu-rilionio preliudai šmėkstelėjo kaip sūniskai (dar teisi interpretato-rius įveikia Čiurlionį). Staigme-ną sukėlė melodramatiška Vy-tauto Jancio "Vizija", paremta paprastu jaudinančiu motyvu. Pianistė šį numerį atliko su pa-traukliu vaidybiškumu.

Abejoju, ar Br. Budriūno eks-presyvus epizodas "Audringi de-bėsy virš Kauno", paimtas iš sonatos "Mano tėvynė", iš viso tiko, įterptas į pirmos dalies jau gąnetinai veržlių repertuarą. Vaizdingai nuskambėjo J. Gruodžio "Variacijos B-Dur". Tuo tarpu G. Gudauskienės "Suk-tišis", kad ir įdomus savo struk-tūriškais ornamentais, klituro aštriosu perėjimuose iš vienos pakopos į kita. O turėtų būti ori-ginaliai nulietas iš vieno gabalo.

Latvių dalyje girdėjome Al-fred Valnins "Balada", "Caprice" nštalgiška "Hymne a mon Pays Natal". Po to sekė Janis Medins dainos: Nr. 10, Nr.6, ir Nr. 2. Šiame gražiame cikle ir sekančiame Emils Darzins "Melan-choliskais Valsis" pianistė parodė savo sugebėjimą jautriai, dai-

ningai frazuotai. Darzins kū-rinio subtili melodija tikrai užke-rėjo auditoriją.

Finale buvo atliktas sudėtin-gesnis Jazeps Vitols "Variations Sur un Theme Lette, Op. 6". Tai būdingas latvių šiaurietiškos romantikos kūriny, dwelkias pa-slaptingu patosu ir Baltijos jūros vėsa.

Raimonda Apeikytė tobuleja su kiekvienu rečitaliu. Jos rankų ir pirštų technikoje matai meis-trišką grakštumą. Laikysena me-niškai solidi. Interpretacijoje ryški jausmo persvara: aplamai emocinis kraitis gilus. Norėtusi išgirsti daugiau racionalaus ly-riskumo, t. y. dažnesnio susimąs-tymo ties kūrinio ideja, kad at-likamuo kūriny visuma skambė-tų ne vien jausmu virpesiu, bet ir žavinga, sakyčiau, platoniška minties šviesa.

Ruošiant tokio pobūdžio re-pertuarą, R. Apeikytės idėtas darbas yra milžiniškas. Būtų gražu, jei šią lietuvių - latvių re-



Pianistė Raimonda Apeikytė Los Angeles surengtame jos lietuvių ir latvių muzikos rečitalyje.

ėitalinę akistatą galėtų išgirsti ir kitos kolonijos. Išitikintų, koks į-vaizrus yra dvejų broliškių tautų muzikinis pasaulis.

Pr. V.

paroda, kurios atidarymas įvyks 1977 m. sausio 7d. (penktadienį) 7 val.30 min. vak. Taigi la-bai prasmingai Naujieji metai bus pradėti su jaunaisiais. Visuo-menė bent gausiu atsilankymu kviečiama paremti jaunų kultū-rininkų kūrybines pastangas.

BRITANIJOS MINISTERIŲ PIRMININKU NAUJAUSIOS KNYGOS

Pasitraukęs iš Britanijos mi-nisterio pirmininko pareigų, H. Wilson jau sūspėjo parašyti ir iš-leisdinti knygą "The Govern-ance of Britain". Neseniai taip pat išėjo atsiminimų knygą "The Way the Wind Blows", kurią parašė senas konservatorių valstybininkas, buvęs ministeris pirmininkas ir užsienio reikalų ministeris lordas Home.

Zurnalistai dabar susigaudė šiek tiek statistikos, kuri rodo, kaip tos knygos perkamos, ir da-rosi iš to savo išvadas. Sako, lor-das Home su savo knyga pajėgė atkeršyti Wilsonui už dažnų pasiūlymų parlamente. Iš kur tokios išvados? Ogi, sako, per labai trumpą laiką lordo Home knygos jau parduota 27.000 egz., o Kalėdoms artėjant, kas savaitė parduoda-ma jau po 1.800. Dviem savai-tėm vėliau atspausdintos Wilso-no knygos parduota tik 19.000, o kas savaitė parduodama tik apie 800 egz.

Leidyklų atstovai prideda dar truputį daugiau komentarų. Tuose krašto rajonuose, kuriuose paprastai balsuojama už dar-bo partiją, perkama Wilsono knyga. Vakarinė krašto dalis yra konservatoriška, ir kai vienas knygynas ten užsisakė 250 egz. Wilsono knygos, tai pardavė tik 12 egz.

Iki 1974 m., ateinant darbie-čiams ir valdžiai, Britanijos mi-nisterių pirmininku buvęs Heath viena po kitos net dvi knygas jau parašė. Šalia savo pagrindinio darbo-politikos jis turi, kaip da-bar sakoma, du plačiai žinomus hobius. Vienas jų — plaukioji-mas. Apie jo didelę jachtą "Ryto debesys" žino visas kraštas (vie-na nuskendo). Kartais laikraščiai jam nepagaileldavo ir akizariškų pastabų dėl to plaukiojimo. Gir-di, tokie, štai, svarbūs reikalai užgulė kraštą, o ministeris pi-rmininkas plaukioja sau "Mor-ning Cloud".

Baiges valdyti kraštą, jis tuoj parašė ir išleisdino knygą "Sail", kurios jau parduota Bri-tanijoje 90.000 egz. Dabar išėjo kita jo knyga, "Music". Heath yra geras pianis-tas ir dažnai kviečiamas skam-binti labdarybės koncertuose. Jis nemėnka ir dirigentas ir nese-niai, pavyzdžiui, dirigavo Lon-dono simfoniniam orkestrui, ku-ris grojo Wagneri, Mozartą ir Schubertą. Tos naujosios jo kny-gos iš anksto buvo užsakyti 42-000 egz.

Knygų jis ateina į knygyną pa-sirašinėti labai mielai tiems, ku-rie renka autografus. Per valandą sūspėja pasirašyti 300 egz. (apie Ameriką išgarsėjusi knygą pa-rašęs britų žurnalistas Alistair Cooke šiuo atveju pralenkęs jį greičiu — per valandą pasira-šęs 500 egz.). B. Kz.

Robert Lowell ir kai kurie ki-ti apie poeziją išmanantieji sa-ko, kad Seamus Heaney yra ge-riausias airių poetas po Yeats. Jis gyvena šiaurinėje Airijoje, va-dinamajame Ulsteryje, rašo ang-lų kalba, ir anglai tvirtina, kad praectais metais išėjęs jo eilėraš-čių rinkinys "North" (Šiaurė) yra viena geriausių paskutiniame dešimtmetyje angli kalba iš-leistų poezijos knygų. Jam paskir-ta šiemetinė W. H. Smith lita-ratūros premija (1000 svarų ar-ba 2000 dol.). Šio rinkinio po-ezijoje skausmingai medituojama jo krašto istorija ir dabartis, pil-na makabriškų baisybių. B. Kz.

Nauji leidiniai

• SV. PRANCISKAUS VAR-PELIS, 1976 m. spalio mėn. Nr. 8, Mėnesinis religinio — patrio-tinio turinio laikraštis. Leidžia lietuviai pranciškoniai. Redaguo-ją Viktoras Gidžiūnas, O. F. M. Administruoja Steponas Rapolas, O. F. M. Redakcijos ir adminis-tracijos adresas: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Metinė prenumerata 3 dol.

Tai meno kūrinii nuotrauko-mis, poezija bei grožinė proza iš-marginti šv. Pranciškaus minties ir serafiško paprastumo pusla-piai.

• EGLUTĖ, 1976 m. spalio mėn. Lietuviškas laikraštėlis vaikams išėjivijoje. Reduoja: ses. Ona Mikailaitė, Elena Juknevi-čienė ir Danguolė Sadūnaitė. Administruoja ir spausdina Nekaltai Pradėtosios Marijos se-serys. Adresas: Eglutė, Immacu-late Conception Conv., Putnam, Conn. 06260. Prenumerata 7 dol. metams.

Laikraštelyje eilėraščiai, pasakos, apsakymėliai, piešiniai, nu-otraukos ir kt.

• EGLUTĖ, 1976 m. gruodžio mėn. Lietuviškas laikraštėlis vaikams išėjivijoje. Reduoja: ses. Ona Mikailaitė, Elena Juknevi-čienė, Danguolė Sadūnaitė. Lei-džia ir administruoja Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys. Pre-numerata metams 7 dol. Redak-

VLADAS VAILIONIS "LIKIMO AUDROSE" Romane aprašoma Dzukijos partizanų veikla. Knyga 344 pusl., kietais viršeliais. Įtrauk-ta į U.S. Kongreso biblioteką. Kaina \$7.00.

Užsakymus siųsti "Draugo" adresu. Illinois valstijos gyven-tojai pridėda 5% mokesčių.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Dang sutaupsite, pirkdami čia jų reikmenis. Pasinaudokite pa-togiu planu atidedant pasirink-tus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidaryta pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street Chicago, Illinois 60629 Tel. — PROspect 6-8998

MIAMI BEACH VILIOJA

Neužmirškite rudens grožio Floridoj ir lietuviškų motelių prie Okeano. Kambarių kainos dabar labai numazi-nos. Be to, pensininkams — 3 bloka-i nuo okeano — kambariai tik po \$70 į mėnesį Rašykite: NORWYN APTS., 126 OCEAN DR. MIAMI BEACH, FLA. 33139 arba TOWN & SURF Apts., 9024 Collins Ave. SURFSIDE, FLA. 33154 Skambinti — SERGAUTIS 672-4903

WAGNER and SONS

TYPEWRITERS, ADDING MACHINES AND CHECKWRITERS Nuomoja, Parduoda, Taiso Vis 50 metų patikimas jums patarnavimas Phone — 581-4111 5610 S. Pulaski Rd., Chicago

Kultūrinė kronika

ATEITININKŲ FEDERACIJOS PREMIIJA RELIGINIO TURINIO VEIKALUI

Ateitininkų Federacijos suda-ryta komisija iš Arino Liulevi-čiaus Prano Razmino, kun. Vik-toro Rimšelio, Lino Sidrio ir Ali-no Skrupskelienės skelbia pre-mijai gauti taisykles:

- 1. Religinio turinio veikalas turi būti išleistas 1976 m.
2. Veikalas turi būt parašytas lietuvių kalba.
3. Kandidatus premijai gauti gali siūlyti kiekvienas iki 1977 m. sausio 20 d.
4. Siūlymus siųsti šiuo adresu: Ateitininkų Federacija, 6336 S. Kilbourn Ave, Chicago, Ill. 60629. Tūkstančio dolerių mecena-tas yra kun. dr. Juozas Prunskis.

DIDŽIAUSIA ISPANISKAI KALBANCIO PASAULIO LITERATŪROS PREMIIJA PASKIRTA EGZILIO POETUI

Aukščiausias ispaniskai rašan-čių rašytojų įvertinimas yra Servanteso vardo literatūros pre-mija. Ji skiriama pačioje Ispani-joje, Madride. Premijos pinigine vertė \$75.000. Premijos mecena-tas yra Ispanijos valdžia. Ji pa-prastai skiriama, tariantis su visa dvidešimtimi ispaniskai kalban-čių kraštų akademijų.

Šiemet premija paskirta poetui ir rašytojui, ispanų literatūros profesoriui Jorge Guillen. Poetas, Frankui laimėjus pilietinį ispanų karą, pasitraukė užsienin ir gyveno Amerikos Jungtinėse Val-stybėse. Čia beveik visą laiką profesoriavo Wellesley College, Mass. Rašytojas dabar yra 83 me-

tų ir yra šios kolegijos profeso-rius emeritas.

Paskyrimas šios premijos egzi-lio poetui yra taipgi pofrankinės Ispanijos politinio pobūdžio ges-tas. Franko režimo metais egzi-lai rašytojai to negalėjo tikėtis.

Rinktinės Jorge Guillen'o po-ezijos knygos yra "Cantico", "Clamon" ir "Homenase". Vė-liau jos sudėtos į vieną — "Aire Nuestro". Jo poezijos motyvai: gamta, grožis ir gyvenimo džiaugsmas. Poetas yra tobulas ir preciziškos eiliviavimo formos meistras. Lietuvių kalbon jo ei-lėraščių yra išvertusi Birutė Cip-lijauskaitė (Aidai, 1968 m. nr. 4). Ir Povilas Gaučys (Aidai, 1960 m. nr. 4 ir Draugo kultūr. priedas, 1969 m. rugpjūčio 2 d.).

Mums lietuviams labai įdomu tai, kad toje pačioje kolegijoje profesoriuoja ir lietuvis prof. Sta-sys Goštautas. Jis kaip tik Wel-lesley kolegijoje dėsto ispanų li-teratūrą, taigi prof. Jorge Guille-n'ui emeritaujant, yra ankstes-nėje jo vietoje.

Pranešdamas apie premijos J. Guillen'ui paskyrimą, "The New York Times" gruodžio 5 d. drau-ge mini taipgi ten profesoriau-jantį Stasj Goštautą ir cituoja jo pareiškimus ryšium su Servan-teso premijos paskyrimu Guillen'ui.

Patį premija bus iškilmingai įteikta ateinantį mėnesį Madride, ir poetas laureatas Jorge Guillen žada vykti jos atsiimti.

MATYSIME JAUNUOSIUS DAILININKUS

Jaunimo centras Chicagoje rengia mūsų jaunųjų dailininkų

cijos ir administracijos adresas: Eglutė — Immaculate Concep-tion Convent, Putnam, Conn. 06260.

• SKAUTŲ AIDAS, 1976 m. spalio mėn. Redaktorė — So-fija Jelionienė, 6111 So. Califor-nia Ave, Chicago, Ill. 60629. Ad-ministruoja Augustinas Oremtas, 6842 S. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata 5 dol., garbės prenumerata — 10 dol.

• Filatelistų draugijos LIE-TUVA biuletėnis, 1976 m., Nr. 4. Biuletėnis apima filateliiją, nu-mizmatiką ir kitas artimas sritis. Išėina keturis kartus metuose. Biuletėnį redaguoja Eugenijus Petrauskas, 7742 S. Troy St. Chi-cago, Ill., 60652. Administruoja

Kazys Rožanskas, 3450 W. 62nd St., Chicago, Ill. 60629. Leidinio metinė prenumerata 5 dol.

• Paulius Leonas, WITH LI-BERTY AND JUSTICE. A War Cry For American Survival, Published by Paulius Leonas, 8001 Crespi Blvd., Miami Beach, Fla. 33141. 5.95 dol.

Moters amžius

1900 m. moters gyvenimo il-gumo vidurkis buvo 48 m. Ta-da 30 m. moteris buvo "vidu-tinio amžiaus" ir galėjo tikėtis gyventi dar tikiai 18 ar 20 me-tų daugiau. Šiandien vidutiniš-kai moteris gali tikėtis gyventi iki 75 ar 80 metų. O 2000 me-tais moters gyvenimo ilgumas bus 100 metų.

LIETUVIŠKA VAISTINĖ 2557 W. 69th Street Tel. 776-4363 J. & J. PHARMACY Vaistai, vitaminai, importuoti kvepalai, gydomos žolės ir t.t. Vaizduojamos kėdės, ramentai ir kt., pirkti ar nuomoti. Nemokamai supakuojame dovanas. Pristatymas nemokamai ANGELA ir VYTENIS DIRKIAI savininkai

PASSBOOK SAVINGS... the best way to save regularly! 5 1/4% per year. Mutual Federal Savings and Loan 222 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608 Phone: Virginia 7-7747 SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

SERVICE AUTO REPAIR Motor tune-up, motoro, stabdžių, vairo ir automatinų transmisijų remontas. Starteriams ir alternatoriams duodame ilgalaikes garantijas. TEXACO gazolinas. IGNAS DUBAUSKAS ir PETRAS PIŠNYS 5759 South Western Avenue — Telef. 737-3988

A. TVERAS 2646 W. 69th Street — Tel. RE 7-1941 Pardavimas ir taisymas LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES

CRANES SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION B. E. PIETKIEWICZ, Prez. 2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083 PLENTY OF FREE PARKING PLACE VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. — 9 v. r. iki 8 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. — 9 v. r. iki 5 v. vak. SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta. 7 3/4% 6 1/2% 5 1/4% Mokamas už 6 m. Minimum \$1,000 Mokama už 1 m. Minimum \$1,000 mokamas už Investavimo sąskaitas. PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami kas 3 mėnesiai

5 1/4% HIGH RATES 7 1/2% PER ANNUM PASSBOOK ACCOUNTS PAID QUARTERLY AT BRIGHTON FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION HIGHEST RESERVES 4071 ARCHER AVENUE CHICAGO, ILLINOIS 60632 TEL.: LA 3-8248 (WEST OF CALIFORNIA AVE.) 6 3/4% PER ANNUM \$5000 or more minimum 30 months 6 1/2% PER ANNUM \$1,000 or more 1 year min.



REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST. CHICAGO, ILL. 60629. TELEF. 925-5988

### KALEDŲ ŠVENTĖS IR MES

STEFANIJA STASIENĖ

Kalėdas visi išgyvename tam tikra vidine šilima. Tai pradžia ir kartu metų užbaiga, tai šaltinis naujų jėgų ir idėjų, visad skambąs lyg dainos refrenas pasibaigusiu metų.

Šį beartėjančių Kalėdų taikos ir ramybės metų dar labiau jaučiame, kai stebime lengvai ir grakščiai besileidžiančias žemės snaiges ar pro tankias eglių šakas besiveržiančius saulės spindulius. Tada viskas nugrimsta į paslaptingą tylą, kurioje girdime krentančias snaiges bei savo pačių alsavimą.

Sniegas, saulė ir miško tyluma, tai trys elementai, kurie jungia žmones, juos suartina ir įgalina vieni kitus supausti.

Tad šis metas geriausiai tinka susikaupimui ir praturtinimui savo dvasinio gyvenimo, kartu išsijojant ir žemiško džiaugsmo.

Prieškalėdinis metas — geriausia proga suartėti visai šeimai gyventi bendra šio meto nuotaika ir, bendrai dirbant, ruošti artėjančioms šventėms. Bendras šeimos darbas ir susiklausymas teikia šeimai daug džiaugsmo, o namams nepaprastą šilumą bei jaukumą.

#### Kur mūsų tradicijos?

Dažnai klausiami, į ką pavirtimo mūsų šventės, kur dingę mūsų gražiosios švenčių tradicijos? Gal komercinės aplinkos paveikti esame taip išsiblaškę ir nustoję bendros šeimyninės nuotaikos. Gal dėl to, kad šiuo tyliuoju Advento laiku išsijungiamė bėdrią miestą prieškalėdinį triukšmą ir dažnai bėgame iš krautuvės į krautuvę, ieškodami dovanų šeimos nariams, pažįstamiems ar bendradarbiams.

Aišku anų dienų šiuo metu nesugrąžinsime, kada, palikę savo darbus ir kasdieninius rūpesčius, atsigaivindavome tyro džiaugsmo nuotaiką, tėviškos namų pastogėje. Tačiau bent iš dalies ir šiandien galėtume komercinį aspektą ignoruoti ir nusistatyti savo šeimose puoseletį šventišką nuotaiką. Gyvenant svetimame krašte, tarp įvairių tautų, įvairių papročių ir tradicijų, mums prieš akis dar ryškiau matyti tėvynės vizija su neužmirštamais išgyvenimais. Šios vizijos bent dalį turėtumėm perduoti mūsų priaugančiam kartai, kurią reiktų iš pat mažens praitinti prie namų aplinkos bei jų jaukumo. Mažieji nepaprastai viskuo domisi ir viską nuodėdžiai pasisavina.

Tad daugiau kalbėkime su jais apie artėjančias įprastas šventes, apie mūsų prieššventinius papročius ir darbus. Įtraukime juos praktiškai į bendrą darbą, kaip antai kepimą, puošimą ir t.t. Iš jaunų dienų pratinant, labai lengvai galima jaunimą pakreipti viena ar kita linkme. Bendras visos šeimos pasiruošimas šventėms ypač ryškus skandinavių tautos. Štai danų šeimos jau gruodžio pradžioje jaučia



Anastazija Tamošaitienė | Kalėdų rimtį ir džiaugsmą

ma tam tikra šventiška nuotaika. Tada namuose pradėdami kepti sausainiai ir kiti kepiniai. I šį darbą įtraukiama visa šeima, neišskyrus nei senelių, nei vaikaičių. Tuo būdu visa šeima lyg ir sujungiamą į neišskiriamą vienetą.

#### Ir švedų princesės kepa

Švedų tautoje šis laikotarpis taipgi išskirtinas. Sakoma, jog švedų moterys turi įgimtą talentą kepti, kaip italės dainuoti ar ispanės šokti. O jų vaikai ir vyrai turi tokį pat įgimtą skonį jų kepiniais: gėrėtis ir gardžiuotis. Kepimu čia ne tik kaimo mergaitės domisi, bet taip pat ir miesto jaunimas bei karališkųjų rūmų princesės. Mes taip pat, būdami žemdirbių tautos vaikai, iš savo

#### Juokas — veido gimnastika

Modernioji medicina vis dažniau šaukia, kaip svarbi yra gimnastika žmogaus kūnui. Taipgi dažnai girdimas aidas, kad ir protas turi būti nuolatos lavinamas — gimnastikuojamas, skaitant laikraščius, knygas — domintis įvairiomis žiniomis. Tada, jei neišvengsime, tai bent nepagrėinsime smegenų sklerozės.

Dabar amerikiečių spauda pradedą propaguoti juoką, kaip veido gimnastiką. George Q Lewis, steigėjas vad. "National Laugh Foundation", pasiūlo "juoko pratimus". Jo manymu, žmonės turi daugiau juoktis, bet to jau nesugeba, nes jų veidai nėra prie juoko pripratę.

Gydytojai pritaria G. Q. Lewisui, kad jis pasako daug tiesos.

Žmonės bėga (jogging), važiuoja dviračiais, voliojasi ant grindų besigimnastikuodami ar kaip kitaip lamdo savo sustingusį kūną. Tačiau niekam nerūpi

tėvynės atsivežėme didelį krautį gražiausių mūsų papročių. Juk viską gamindavome namuose, ir visa tai būdavo gardžiausia ir geriausia. Todėl namų šeiminiukei šiuo atveju tenka daugiausia rūpesčių, nes nuo jos priklauso visa švenčių nuotaika, ar ji dvelks nuovargiu ar kvapniais Kalėdų kepiniais ir džiaugsmu spinduliuojančia eglutės šviesa. Mėginkime šiuo prieškalėdiniu ir kitokiu prieššventiniu metu vėl grąžinti jaukią nuotaiką į mūsų namus ir kartu su visa šeima Kalėdų ar Velykų stalų paruošti gėrybes savoį virtuvėj. Nesugundykime skambančiom reklamom ir siūlomom lengvatom. Sekdami skelbimais, nustosime savo savitumo ir įprastos Kūčių vakaro ar Velykų stalo nuotaikos.

veido lavinimas. O vis dėlto užlaikyti veidą "tiptop" fiziniame stiprumė, anot žinovų, reikią prailginti visą žmogaus gyvenimą. Čia jie neturi galvoje jokios kosmetikos, vadinamų "purvo" vonių, tepalų ar kremų, sutraukiamų priemonių (astrigents) ir kitokių "mostelių". Tokie gydymaisi neprideda nieko veido ištermei, sveikumui ir energijai.

Reikią mankštos. Ir duoda čia pavyzdžiu būsimą JAV prezidentą, kuris gali būti geru paskatu. Visi matė, kaip išrinktasis prez Jimmy Carter turėjo paruoštą šypseną valandų valandomis, dienų dienomis.

G. Q. Lewis rekomenduoja 30 sekundžių šypsojimosi pratybų kiekvieną rytą. Anot jo, pradėkite su keleta šelmiškų prasišepimų, apšilus, tada bandykite pamirkščioti, pasišaipyti ir droviai nusišypsoti. O tada užbaigti pilna spindulinga šypseną.

### Mona Liza turėjo...?

Mona Liza, 16 šimtmečio matrona, Leonardo da Vinci įamžinta portrete, galėjo turėti... aukštą cholesterolį ir nuo to kentėti, dabar skelbia japonų širdies specialistas.

Dr. Haruo Nakamura, Keio universiteto ligoninės Tokio profesorius, sako, kad Lizos ligota išvaizda aiškiai regima geltono atspalvio jos kairės akies kamputyje.

Nakamura aiškina, kad Liza, trečioji žmona Florencijos pirklio Francesco Del Giocondo, greičiausiai, persismargiavo riebiu maistu.

Ji pradėjo pozuoti Leonardui da Vinčiui, būdama 24 m. amžiaus, neseniai pagimdžiusi kūdikį.

Nakamura, širdies specialistas, paskelbė savo diagnozę, gerai išstudijavęs garsaus portreto nuotraukas ir rentgeno spinduliais peršvietimus, gautus iš Louvro tyrimo departamento Paryžiuje.

### JAV ambasadorės

Vidaus reikalų ministerija paskelbė, kad 40 metų laikotarpį septynios moters diplomatės buvo paskirtos JAV ambasadorėmis kituose kraštuose. Dvejetainė moterų, nominuotos tai karjerai, dar laukia patvirtinimo. Iš JAV-ų 3,461 diplomatinio korpuso tarnautojų, 312, arba 9 procentai, yra moterys.

### Pabėgusi rusė apie šnipinėjimą

Prieš keletą mėnesių Liudmila Martemjanova, 35 m., rusų jūrų biologė ir okeanografė, pabėgo nuo sovietų laivo Plymouth, Anglijoje, ir pasiprašė britų valdžios politinės pabėgėlės teisių. Jai buvo suteikta. O dabar ji šneka apie didžiulį sovietų laivyno šnipinėjimo tinklą, plaukiojantį Atlante ir Pacifike.

Liudmila, buvusi Leningrado universiteto instruktorė, papasakojo, kas vyko Argus laive, nuo kurio ji pabėgo. Britai džiaugiasi jos laimingu pabėgimu ir paslapčių atidengimu.

### Pagyrimas ir kvėpalai

Pagyrimus, kaip kvėpalus, reikia įkvėpti, bet ne praryti.



Nijolė ir Arnoldas Voketaičiai Nuotr. Alekso Urbos

### ISTORIJA APIE LAIMĖJIMUS

Sandra Pesmen, "Chicago Daily News" laikraštiniukė, padarė platų interview su Nijolė Voketaičiene ir atspausdino per penkias skiltis savo dienraštį antrašte "A couple of stars, who prefer the simple life, thank you". O per keturias skiltis Nijolės ir sol. Arnoldo Voketaičio (prie pianino) nuotrauka prašnekejo "10,000 žodžių", anot kinietiško posakio.

Sandra čia dėsto tikrą pasisekimų istoriją. Anot jos, Nijolė Voketaičienė, puikiausiai vertinama modeliuotoja ir madų manekenė (kuri modeliuoja madų žurnalų fotografijoms), profesionaliai žinoma Nijolės vardu, modeliuoja po visą šiaurinę Ameriką.

"Jos vyras, operos žvaigždė, dabar dainuoja kaip taigi Lyric ope-roj Chicagoje, yra žinomas visame muzikos pasauly".

"O tačiau, šie talentingieji žmonės pageidauja gyventi "už scenos" mažame bute Chicago

lietuvių kolonijos širdyje". Žurnalistė nesigaili Nijolė gražių žodžių apie jos "million-

-dollar" šypseną, devynių gintarų virtinę su Betsy von Furstenberg sukurtu drabužiu ir įdvasintu gražiu veidu.

Nijolės lūpomis ji duoda visą liudną pabėgėlės iš savo šalies ilgą dramą.

Tada jaunutės mergytės laimė Chicagoje pasisuko kitu taku. Ji laimi baletu stipendiją ir tęsia studijas. Ji gauna bakalaureato laipsnį biologijoje ir tęsia tyrimus Chicago universitete, kai visai atsitiktinai tapo modeliuotoja. O toliau viskas vystosi, kaip pasakoje. Josios profesorius — gydytojas pataria siekti viliojančios modeliuotojos karjeros, o prie mikrobiologijos galės sugrįžti, kai pasens ir susiraukšlės.

Ir taip rašo amerikietė, "5 metų 8 colių brunetė, lengvai įvelkanti 8 numerio suknelę, virto "ultra aukštos mados modeliuotoja, kuri atrodo elegantiškai ir moteriškai".

Kruopšti laikraštiniukė išdėsto, kaip ant delno, ir gerai apmokamos modeliuotojos finansinė padėtis, užgriebia ir "lietuvišką" kugelį su balandėliais ir pastebi josios aprašomų "stars" įgimtą humora.

Džiugu, kad Sandra susirado mūsų Nijolę, o dar smagiau, kad nepagalėjo šiltai ir objektyviai perduoti dviejų sėkmingų lietuvių (kas visur pabrėžia taipgi, nors jai rūpėjo, svarbiausia, jų pasisekimai) įdomų gyvenimą.

### Danutė Lipčūtė - Augienė

#### OBELIS

Nežinia nei kaip, nei iš kur, nei kada pasisejo sėklytė maža, o iš jos obelis — medis lieknas, gražus augo, stiebė per metų metus: liemenėlis grakštus, šakos lankstios, lapotos, saknys rausvės gilyn, o viršūnė viliojo dangus. Pavasario šventėmis atėjus, Zieduose pasinėrus, obelis su bitelių pulkais užė, juokės pilna raudonskruosčio kvėpėjimo. Nuo aušros lig tamos, kol lapeliai glėžni, sniegu kritę lengvai, vyto, slėnės žolėj.

O tarp lapų maži mezgės vaisiai žali, obuoliai būsimi... Lietus prausė šakas, vėjas supo kekes ir dainavo lopsinė. Obelėlė jauna metų metais jauna nepavargo. Audroj liko tiesi, Ziemą speigu nebijojo, Sniegas lenkė šakas, o ji džiaugė, kartojo:

po manim kabina lopsi, po manim ir pabučiavimas pirmas, švelnus, vaikai ratelį čia atbėga šokti, pavėsis mano vilioja ir senus... Aš nelūšiu, oi nel Aš nesensiu, oi nel Visi myli mane! Kas taip žydi, kaip aš? Kas vilioja bites? Kas tiek vaisių atves? Kaip gyvent be manęs? Aš nelūšiu, oi nel Aš išliksiu jauna visada... visada... Metai bėgo risti. Obelis — ne be ta.

Jau šiurpi jos žievė, medis lapais neklojas. Ir žiedų vos keli... Ir bitelė tingi — nebeatskrenda gerti nektaro. Vėl ruduo... Obelis? Nepažįsti tu jos? Lapy nēr. Ji nuoga Likus viena šaka. Net šiurpu. Pila, čaižo lietus. Vėjas piktas vis pučia, ir pučia ir pučia... Niekis nenori lankyt Obelėlės kasryt... Tik šunelis benamis. Bėga jis nuo lietaus prie obels. Bet... nebēr užvejos, šakos barška kaulinės, jau papuvus šerdis, Obuolys paskutinis krito žemėn...

O iš jo — sėklytė maža kažin kaip, nežinia nei iš kur, nei kada pasisejo... Obelis — medis lieknas, gražus stiebias vėl per metų metus ir kartoja žodžius: Aš nelūšiu, oi nel Aš nesensiu, oi nel Visi myli mane! O metai bėga, bėga, bėga...



Čiuożykloje Nuotrauka Vytauto Maželio